

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет економіки та управління
Кафедра бізнес-економіки та підприємництва

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Спеціалізація (освітня програма) «Бізнес-економіка»

Заочна форма навчання

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

ВЕЛІКДУСА СТАНІСЛАВА ВАСИЛЬОВИЧА

на тему «ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

*Робота виконана з дотриманням основних принципів та фундаментальних
цінностей академічної доброчесності _____ Великдус С.В.*

Науковий керівник:

канд.екон.наук, доцент

_____ О.В. Терентьєва

Робота допущена до захисту в ЕК «__» _____ 20__ р. протокол № __

Зав. кафедри бізнес-економіки
та підприємництва,
докт. екон. наук, проф.

І.М. Рєпіна

Київ 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

Факультет економіки та управління

Кафедра бізнес-економіки та підприємництва

**Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 051 Економіка**

Освітньо-професійна програма «Бізнес-економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

Г.О. Швиданенко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

І.М. Рєпіна

_____ 20__ р.

_____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Велікдус Станіслав Васильович
заочної форми навчання
на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему «Обґрунтування проєкту підвищення ефективності діяльності підприємства

Тему затверджено наказом ректора Університету від "13" серпня 2021 р. № 1089-ст
Кваліфікаційна магістерська робота виконується за матеріалами ПАТ «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод»

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретико-методичні засади ефективності діяльності підприємства
1.1. Сутнісна характеристика ефективності діяльності підприємства	
1.2. Методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства	
1.3. Механізми забезпечення ефективності діяльності підприємства	
Розділ 2	Діагностика ефективності діяльності ПАТ «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод»
2.1. Характеристика підприємницької діяльності фармацевтичної компанії	
2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»	
2.3. Оцінювання ефективності діяльності підприємства на основі методу узагальнення показників	

Розділ 3	Обґрунтування проєкту підвищення ефективності діяльності ПАТ «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод»
3.1 Розробка проєкту підвищення ефективності діяльності фармацевтичної компанії	
3.2 Економічне обґрунтування доцільності реалізації розробленого проєкту	
3.3 Прогнозні показники ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації розробленого проєкту	
Об'єкт дослідження:	процеси забезпечення ефективності діяльності підприємства
Предмет дослідження:	сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів щодо оцінювання ефективності діяльності підприємства
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	є дослідження теоретичних та практичних аспектів оцінки, вимірювання, забезпечення та підвищення ефективності діяльності підприємства

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	
➤ Проаналізувати сутність та економічне значення ефективності діяльності підприємства;	
➤ Визначити методичні підходи щодо оцінки ефективності діяльності підприємства;	
➤ Оцінити способи підвищення ефективності діяльності підприємства;	
У розділі 2	
➤ Навести організаційно-економічну характеристику ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації розробленого проєкту	
➤ Проаналізувати фінансовий стан підприємства;	
➤ Оцінити показники ефективності функціонування ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації розробленого проєкту	
У розділі 3	
➤ Виявити та систематизувати способи впливу на ефективність діяльності підприємства	
➤ Узагальнити економічне обґрунтування доцільності й ефективності впровадження проєкту підвищення ефективності підприємства;	
➤ Оцінити вплив запропонованого проєкту на підприємство.	

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить 90 сторінок, 24 таблиці, 39 рисунків, перелік джерел посилання з 60 найменувань, 4 додатки.

ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Об'єкт дослідження – процеси забезпечення ефективності діяльності підприємства.

Предмет дослідження сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів щодо оцінювання ефективності діяльності підприємства.

Метою роботи є розробка та економічне обґрунтування проєкту підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ».

Завдання дослідження:

- дослідити сутність категорії «ефективність діяльності підприємства»;
- проаналізувати існуючі методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства;
- визначити особливості забезпечення ефективності за сучасних умов діяльності підприємства;
- зробити характеристику діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;
- проаналізувати фінансово-економічний стан ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;
- оцінити ефективність діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» на основі методу узагальнення показників;
- розробити проєкт підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;
- обґрунтувати економічну доцільність реалізації розробленого проєкту підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;
- зробити прогнозне оцінювання показників ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації обґрунтованого проєкту.

За результатами дослідження розроблено та економічно обґрунтовано проєкт підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ».

Одержані результати представляють практичний інтерес та можуть бути використані у діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ».

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи 2021-2023.

Рік захисту кваліфікаційної магістерської роботи 2023.

Ключові слова: ефективність, результативність, фінансовий аналіз, фармацевтичний бізнес, прибутковість, продуктивність.

Висновок наукового керівника
про рівень виконання кваліфікаційної магістерської роботи
здобувача факультету економіки та управління
освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка»
спеціальності 051 «Економіка»

Велікодуса Станіслава Васильовича

(прізвище, ініціали)

на тему «ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

(назва теми)

1. Актуальність теми: питання ефективності діяльності є одним з найбільш обговорюваних як академічним, так і бізнес-товариством в межах тематики економіки підприємства. Цей факт пояснюється тим, що саме ефективна діяльність є основою реалізації можливостей, які менеджмент прописує у вигляді стратегій, проєктів, програм розвитку бізнесу. Відповідно, для ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» актуальність даної теми не викликає сумніву.

2. Позитивні риси кваліфікаційної роботи: зміст роботи повністю розкриває тему. Матеріал викладено у логічній послідовності. Усі наведені у роботі розрахунки супроводжуються аргументованими висновками. Рекомендації носять практичний характер та є достатньо економічно обгрунтованими з точки зору їх реалізації. У роботі використано досить широку інформаційну базу, що дозволило визначити перспективи та резерви підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ».

3. Наявність самостійних розробок автора: у роботі представлено авторський підхід до оцінювання узагальнюючого показника ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», який поєднав зовнішній аспект (критерій конкурентоспроможності) та внутрішній (критерій фінансово-економічного стану). Досить вдало використано інформацію рейтингу репутаційних активістів, для визначення рівня конкурентоспроможності досліджуваного підприємства.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: у роботі розроблено та обгрунтовано проєкт підвищення ефективності діяльності підприємства, в основу якого закладено два напрямки – це зниження поточних витрат та зростання обсягів виробництва та реалізації продукції. Реалізація першого

напрямку забезпечується низкою заходів, спрямованих на економію енерговитрат, другого – впровадження нового виду продукції на основі бджолярської сировини.

5. Наявність недоліків: 1) у теоретичному розділі роботи доцільно було б більш упорядковано представити методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства; 2) робота має редакційні огріхи та неточності в оформленні.

6. Результати науково-дослідної роботи магістра (із зазначення форм участі і документів про її підтвердження): участь у міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання науки, освіти та суспільства у мовах сучасних викликів» (сертифікат учасника);

7. Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: представлена робота виконана на актуальну тему, є завершеним логічним дослідженням, відповідає формальним вимогам щодо її виконання, що дозволяє допустити КМР до захисту перед ЕК.

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(учене звання, науковий ступінь)

Олена ТЕРЕНТЬЄВА

(прізвище, ініціали)

“23” січня 2023 р.

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ
 Студента: **Велікдуса Станіслава Васильовича**

Елемент оцінювання	Критерії	Кількість балів
1. ЗМІСТОВНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОБОТИ		
1.1. Логіко-структурний рівень: витриманість логічного ланцюга тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки, обґрунтованість актуальності теми, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів		10
1.2. Науково-теоретичний рівень	Аналіз понятійного апарату досліджуваної предметної галузі; здатність здобувача до критичних зіставлень та узагальнень різних точок зору щодо постановки та вирішення досліджуваної проблеми; наявність теоретично обґрунтованої авторської позиції щодо способу розв'язання проблеми; виконання індивідуального плану науково-дослідної роботи магістра	8
1.3. Аналітико-методичний рівень	Глибина проведеної діагностики проблеми; відповідність використаного методичного інструментарію меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів застосування інструментів, ▪ здатність здобувача до комбінування та рекомбінування вихідної інформації (перетворення неупорядкованого масиву в аналітичні таблиці тощо)	8
1.4. Конструктив-ний рівень	▪ Експериментальне підтвердження пропозицій (сутність, економічне обґрунтування доцільності реалізації запропонованого проекту); ▪ обґрунтування очікуваного (якісного або кількісного) постпроектного поліпшення; ▪ рекомендації щодо впровадження проекту	8
1.5. Рівень пошукової глибини	▪ якість бібліографічного аналізу	10
1.6. Рівень наукової етики	▪ розвиненість мови, оригінальність авторського стилю викладання матеріалу; ▪ дотримання в тексті правил оформлення рукопису та посилань на використані джерела, норм етики цитування	10
1.7. Організаційний рівень: ритмічність виконання дослідження, дотримання регламенту, своєчасне виправлення недоліків, урахування зауважень наукового керівника		8
Разом за розділом 1:	Максимум — 70 балів (оцінює науковий керівник)	62
2. ЯКІСТЬ ЗАХИСТУ РОБОТИ		
2.1. Доповідь: уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження		
2.2. Відповіді на запитання: здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди		
2.3. Якість підготовки ілюстративного матеріалу, володіння культурою презентації		
Разом за розділом 2:	Максимум — 30 балів (оцінює ЕК за результатами захисту роботи)	
Робота в цілому	Максимум — 100 балів	

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутнісна характеристика ефективності діяльності підприємства	6
1.2. Методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства	17
1.3. Механізми забезпечення ефективності діяльності підприємства	27
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»	33
2.1. Характеристика підприємницької діяльності фармацевтичної компанії	33
2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»	40
2.3. Оцінювання ефективності діяльності підприємства на основі методу узагальнення показників	53
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»	59
3.1. Розробка проєкту підвищення ефективності діяльності фармацевтичної компанії	59
3.2. Економічне обґрунтування доцільності реалізації розробленого проєкту	67
3.3. Прогнозні показники ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації розробленого проєкту	72
ВИСНОВКИ	78
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	84
ДОДАТКИ	90

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективність є однією з ключових характеристик діяльності підприємства. Відповідно наукова дискусія щодо змісту даного поняття та методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства є одними з ключових на сторінках академічних видань. Основна дискусія навколо визначення ефективності розгортається навколо взаємопов'язаних питань таких як результативність, продуктивність, успішність, ін. Відповідно, науковці та практики намагаються дійти консенсусу щодо визначальних характеристик ефективності, які б дозволили однозначно розуміти економічну термінологію, що використовується в даному тематичному контексті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення сутності ефективності діяльності підприємства висвітлені у наукових працях В. Андрійчука, І. Ансоффа, Н. Белінської, А. Глушко, П. Друкера, Ю. Косянчука, О. Олексюка, І. Отенко, С. Покропивного, В. Прядка, О. Раца, П. Саблука, В. Салабая, О. Сопко, Г. Швиданенко, Л. Шиманської, А. Ярославського, ін. Вивченню питань оцінювання ефективності діяльності підприємства присвячено наукові праці Д. Аакера, М. Арича, М. Брауна, О. Бутнік-Сіверського, І. Гонтаревої, Т. Коупленда, В. Кукоби, Л. Лігоненко, Е. Нілі, Т. Пітерма, Р. Уотермана, О. Терещенка, Т. Пітерса, А. Турила, В. Ячменьової, ін.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка та економічне обґрунтування проєкту підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ». Для досягнення поставленої мети у роботі було поставлено та вирішено такі завдання:

- дослідити сутність категорії «ефективність діяльності підприємства»;
- проаналізувати існуючі методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства;

- визначити особливості забезпечення ефективності за сучасних умов діяльності підприємства;
- зробити характеристику діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;
- проаналізувати фінансово-економічний стан ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;
- оцінити ефективність діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» на основі методу узагальнення показників;
- розробити проєкт підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;
- обґрунтувати економічну доцільність реалізації розробленого проєкту підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;
- зробити прогнозне оцінювання показників ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації обґрунтованого проєкту.

Об’єкт дослідження – процеси забезпечення ефективності діяльності підприємства.

Предмет дослідження сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів щодо оцінювання ефективності діяльності підприємства.

Методи дослідження. У магістерській роботі використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, зокрема: *бібліографічного аналізу* – для визначення змісту поняття «ефективність діяльності підприємства»; *наукового узагальнення та порівняння* – для критичного аналізу методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства; *фінансового, факторного аналізу* – для оцінювання фінансово-економічного стану ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»; *стратегічного аналізу* – для оцінювання конкурентоспроможності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»; *метод узагальнення показників* – у ході оцінювання ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»; *метод інвестиційного аналізу* – у ході оцінювання ефективності кпапіталовкладень у розроблений проєкт.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретико-методична значущість отриманих результатів кваліфікаційної магістерської роботи полягає в узагальненні концептуальних положень та методичних засад теорії ефективності діяльності підприємства. Практична значущість результатів кваліфікаційної магістерської роботи полягає у розробці проєкту підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» та обґрунтуванні доцільності його реалізації з урахуванням специфіки функціонування бізнес-середовища.

Інформаційна база дослідження: підручники та навчальні посібники, конспекти лекцій, монографії, наукові статті зарубіжних і вітчизняних вчених, нормативно-правові акти, дані Державної служби статистики України, дані маркетингових і рейтингових агенцій, управлінська та фінансова звітність ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутнісна характеристика ефективності діяльності підприємства

Економічна ефективність діяльності підприємства є однією із фундаментальних категорій економічної думки та ключовою складовою ведення господарської діяльності підприємства. Економічна ефективність розглядає певну сукупність зв'язків та взаємовідносин, яка собою включають певні пов'язані набори елементів прибутків щодо фінансово-економічних наслідків функціонування та розвитку підприємства на відповідному товарному ринку та витрат, що виникають на підприємстві у ході виробництва та реалізації продукції (послуг).

У наукових публікаціях наголошується на тому, що ефективність, як базова економічна категорія втілює у собі якісно-кількісну інтерпретацію результатів господарської діяльності компаній. Даній категорії відводиться ключова роль у ході дослідження діяльності підприємства на всіх етапах суспільного виробництва (виробництво – розподіл – обмін – споживання), а також у співвідношенні різних рівнів економіки (національне господарство – галузь – підприємство).

Зміст категорії «ефективність» набуває постійних сутнісних трансформацій та багато в чому визначається тематикою дослідження. Проте є певні аспекти дослідження ефективності, які можна характеризувати як класику з точки зору інтерпретацій ефективності діяльності підприємства. Такими характеристиками або атрибутами дослідники визначають економічність господарської діяльності, що проявляється через співвідношення вартісних результатів та витрат.

Змістовно категорію «ефективність» пов'язують з категорією «ресурси», так

як з економічної точки зору ресурсні трансформації призводять до виникнення витрат. В залежності від видів ресурсів (інформаційні, матеріальні, фінансові, людські, репутаційні, організаційні) вони по різному відображаються у величині витрат. Крім того, проблематика правильного відображення ресурсів у вигляді економічних витрат є однією з тих, що найбільше обговорюється в академічному прострі. Відповідно питання формування витрат є одними з ключових в контексті визначення ефективності діяльності підприємства.

Має сенс зазначити, що змістовна визначеність у розумінні ефективності є одним із ключових моментів, який визначає подальшу логіку її оцінювання та аналізу. Лише за умови чіткості розуміння базової термінології ефективності можна визначити систему критеріїв та показників ефективності, технологію здійснення аналізу та побудувати систему причинних факторів впливу, які в подальшому стануть ключовими для прийняття відповідних управлінських рішень щодо підвищення ефективності діяльності підприємства [6].

З точки зору системних досліджень проблематики ефективності та визначення ключових підходів до інтерпретації змісту варто відмити наукові праці таких вчених як С. Покропивний, В. Парето, А.М. Матлін, В. Колот, В. Батрасов, В.Я. Хрипач, Г. Шиданенко, Д. Скотт Сінк, С. Ейлон, І. Рєпіна, Б. Голд, Ю. Сьозан, П. Друкер, К. Бойченко, Д. Хайман, Л. Мельник, О. Олексюк, А. Карінцева, Р. Беннер, Н. В. Савенко, І. Бланк, О. М. Савицька, та інші.

Базуючись на результатах досліджень визначених авторів можна зробити висновок про те, що дані категорії мають багато спільних характеристик (табл. 1.1). А ключовою з них є те, що визначення ефективності відбувається в контексті аналізу співвідношення результатів та витрат, що зміщує проблематику досліджень в площину досліджень економічних категорій «результати» та «витрати».

Синтезуючи представлені визначення ефективності, можна зробити висновок, що ця категорія є комплексною. Вона пов'язана не тільки з виробничою діяльністю, а є результатом органічного зв'язку усіх видів діяльності підприємства

(логістична, управлінська, збутова, інноваційна, інвестиційна, ін.). Досить важливим моментом є фактор менеджменту, який визначає спрямованість дій та процесів, що безпосередньо забезпечують ефективність діяльності підприємства.

Таблиця 1.1 – Інтерпретація змісту категорії «ефективність»

Дослідник	Інтерпретація змісту
Великий економічний словник	Ефективність – здатність приносити ефект, здійснювати вплив. Економічна ефективність – результативність економічної діяльності, економічних програм і заходів, що характеризуються відношенням отриманого економічного ефекту, результату до витрат факторів, ресурсів, які обумовили отримання даного результату, досягнення найбільшого обсягу виробництва з використанням ресурсів певної вартості.
Друкер П.	Ефективність – сукупність різних соціально-економічних процесів та явищ. Які пов’язані з досягненням результату та раціональним використанням ресурсів.
Ейлон С., Голд Б., Сьозан Ю.	Під ефективністю, як правило розуміють продуктивність, яка визначається відношенням випуску до витрат.
Скотт Сінк Д.	Ефективність (дієвість) – це ступінь досягнення системою поставлених перед нею цілей, ступінь завершення потрібної роботи.
Матлін А.М.	Ефективність у самому загальному вигляді можна виразити як відношення результатів виробництва до ресурсів необхідних для їх досягнення.
Батрас В.	Ефективність виражає виробничі відносини, які формуються між людьми з приводу більш результативного господарювання на базу суспільної власності та планомірного використання ресурсів
Андрійчук В.	Ефективність визначається відношенням результату (ефекту) до витрат, що забезпечують його отримання.

Джерело [4, с. 83-86; 5, с. 98]

Варто зазначити, що характеризуючи результатні аспекти ефективності науковці ототожнюють поняття ефекту та результату. Проаналізувавши наукові інтерпретації даних категорій можемо зробити висновок, що поняття ефекту є вужче ніж результату. У наукових дослідженнях Ю. Цемашко виділяються наукові підходи до визначення змісту економічних результатів (рис. 1.1). Авторка досить аргументовано виділяє системно-синергетичний підхід. Відповідно до даного підходу результат інтерпретується як зміна стану або показника, тобто як ефект. Але при цьому, окрім даної інтерпретації Ю. Цемашко виділяє інші підходи до

визначення змісту категорії «економічні результати».

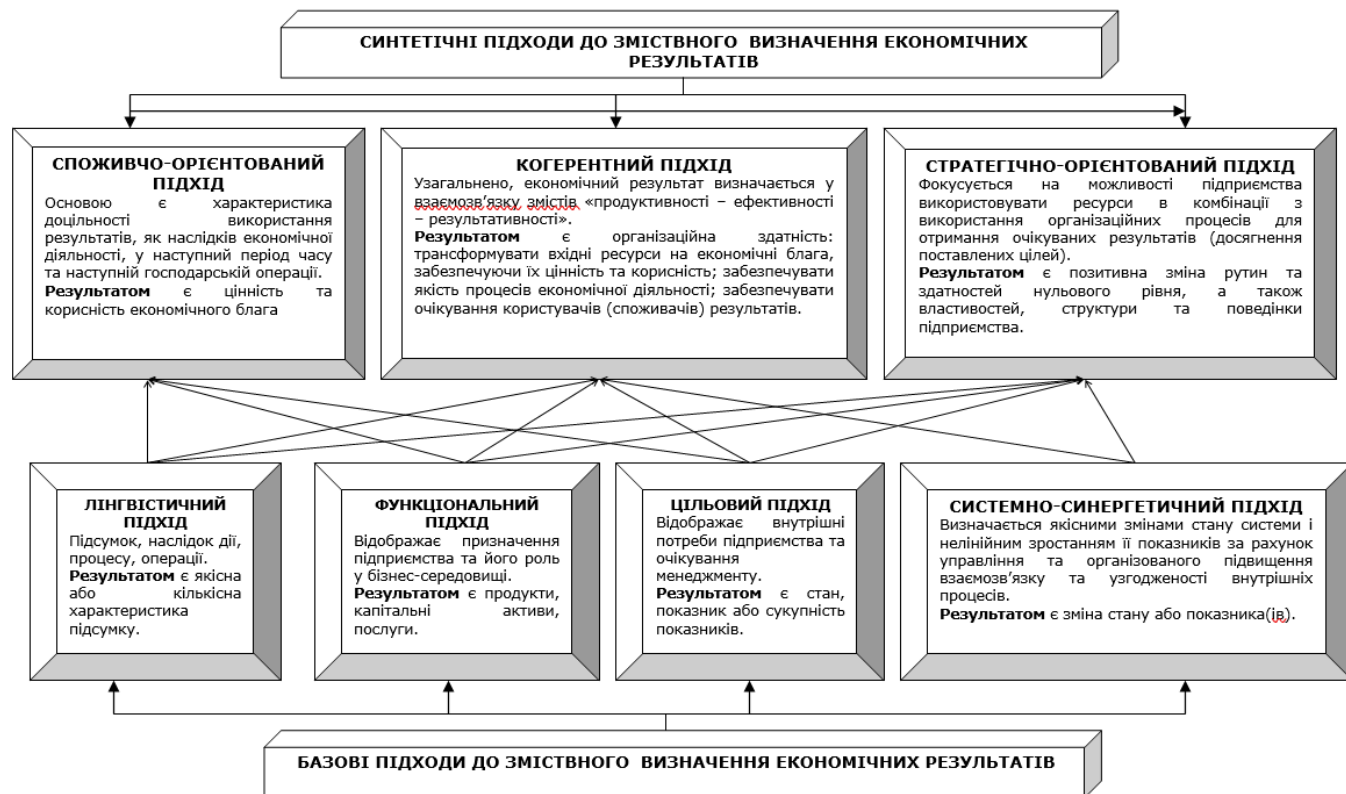

Рисунок 1.1 – Науков і підходи до визначення змісту категорії «економічні результати»

Джерело: [56]

Так, відповідно до досліджень Ю. Цемашко, економічні результати можуть інтерпретуватися як продукти, активи, послуги. Цю є наукову позицію розділяє О. Олексюк [34], який у своїй монографії зазначає, що саме такі атрибути є ключовими з точки зору визначення результату діяльності підприємства. Проте науковець чітко розрізняє поняття ефект та результат, ефективність та результативність. Такої ж точки зору дотримуються інші науковці. Так, наприклад В.Тікін обґрунтовуючи наукову позицію, що ефективність та результативність та різні поняття апелює до наукових праць П. Хейне, який результат пов'язував з цільовою діяльністю організації. Фактично результативність визначається науковцем крізь призму категорій економічність та ефективність [50, с. 94]. Проте не всі науковці

підтримують дану наукову позицію.

У наукових дослідженнях В.Є. Швеця результативність розглядається більш широко, ніж ефективність. Науковець аргументує свою позицію спираючись на висновки П. Друкера, про те, що «результативність» (effectiveness) означає «робити правильні речі» (doing the right things), а «ефективність» (efficiency) – «робити речі правильно» (doing things right) [12]. Фактично, дискусія щодо ефективності відбувається крізь розмежування змісту таких понять (рис. 1.2):

1. Економічність (economy) – означає використання належної кількості ресурсів відповідної якості у належний час, у необхідному місці, за розумну ціну – тобто правильне витрачання.

2. Ефективність (efficiency) – співвідношення між продуктом у вигляді наданих товарів (послуг) та ресурсами, використаними на їх створення.

3. Результативність (effectiveness) – ступінь відповідності досягнутих результатів поставленій меті, погодження використаних засобів і результатів з поставленою метою [12, с. 32–33].

Рисунок 1.2 – Визначення ефективності крізь призму понять «результативність» та «економічність»

Джерело [9, с. 35]

Представлена логіка міркувань дозволяє дослідникам розглядати результативність як форму прояву ефективності. У своїх висновках дослідники зазначають, що визначаючи міру досягнення результату фактично ми

характеризуємо ефективність спрямованих дій. Проте коли мова йде про мінімізацію використання ресурсів, то мова йде про економічність. Якщо характеризувати авторську позицію на такі висновки, то можемо говорити, що визначаючи міру досягнення результату як форму прояву ефективності цілеспрямованих дій, то мова може йти про ефективність, але не економічну. Як тільки виникає питання щодо саме економічної ефективності, то цілком логічно перейти до аспекту витрат, що зміщує фокус досліджень у сферу раціонального використання ресурсів підприємства.

Базуючись на такій логіці, може говорити про доцільність виділення характеристик саме економічної ефективності, до яких можна віднести:

- можливості формалізації на основі використання вартісних показників та співвідношень показників у вигляді коефіцієнтів (фінансово-економічних показників);
- можливість співставлення ефективності для різних економічних суб'єктів як в межах однієї галузі, так і ринку, об'єднання, ін. Тобто, мова йде про те, що існує певна універсальна уніфікована форма представлення економічної ефективності;
- можливість надання загальних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності підприємства на основі аналізу системи ключових індикаторів, що використовуються для формалізованого представлення ефективності.

Критично аналізуючи наведену аргументацію щодо того, що результативність є формою прояву ефективності, варто зазначити, що аргументація авторів є досить звуженою. Ми поділяємо наукову позицію науковців, які чітко розмежовують дані поняття. Так результативність є комплексної організаційною характеристикою, яка визначається багатьма критеріями. Спираючись на дослідження Д. Сінка, результативність визначається органічною єдністю критеріїв які формалізовано представлені на рис. 1.3. Відповідно даних критеріїв

результативність може застосовуватися в логіці визначення міри досягнення цільових результатів у системі координат, які описуються визначеними критеріями.

Рисунок 1.3 – Критерії ідентифікації результативності діяльності підприємства за Д. Сінком

Джерело: [49]

Таким чином, спираючись на результати досліджень науковців, які чітко розділяють змістовні межі понять результативності та ефективності, можемо говорити про те, що результативність є організаційною характеристикою здатності забезпечувати реалізацію поставлених цілей (стратегічних, тактичних, ін.). Щодо ефективності, то мова йде про економічний спосіб забезпечення досягнення таких цілей.

Для більш цілісного уявлення про зміст економічної ефективності діяльності підприємства варто розглянути класифікацію даного поняття за різними класифікаційними ознаками (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Систематизація видів ефективності

Ознака ефективності (результативності)	Вид ефективності (результативності)
1. За рівнем об'єкта господарства	Ефективність економіки Ефективність галузі Ефективність підприємства Ефективність структурного підрозділу підприємства Ефективність виробництва окремих видів продукції
2. За видами господарської діяльності	Ефективність виробничої діяльності Ефективність торговельної діяльності Ефективність банківської діяльності Ефективність страхової діяльності
3. За типом процесу	Ефективність виробничих процесів Ефективність управління Ефективність інвестиційної діяльності Ефективність інноваційної діяльності Ефективність фінансової діяльності
4. За метою визначення	Абсолютна ефективність Порівняльна ефективність
5. За видом діяльності підприємства	Ефективність операційної діяльності Ефективність інвестиційної діяльності Ефективність фінансової діяльності
6. За ступенем охоплення ресурсів	Результативність використання окремих видів ресурсів (витрат) Результативність використання сукупних ресурсів
7. За стадією руху авансованої в ресурси вартості	Ефективність використання застосовуваних ресурсів Ефективність використання виробничо-спожитих ресурсів
8. За вкладом у формування загального економічного ефекту	Ефективність масштабу Ефективність розміщення ресурсів Ефективність структури виробництва
9. За умовами оцінки	Ефективність реальна Ефективність умовна
10. За наслідками отриманих результатів	Економічна Соціальна Соціально-економічна
11. За рівнем оцінювання	Ефективність рівня суспільства Ефективність рівня суб'єкта господарювання
12. За вірогідністю зміни вартості підприємства	Результативність виражена зростанням вартості Результативність виражена зменшенням вартості

Джерело: [59]

Представлені види ефективності дозволяють дійти висновку щодо масштабності напрямків її дослідження. Представлений спектр критеріїв не є завершеним, проте, навіть такі характеристик свідчать про те, що застосування

категорії «ефективність» може відбуватися в різних дисциплінарних напрямках, що є суміжними з економікою підприємства.

Аналіз результатів досліджень ефективності звертає увагу на проблематку розмежувань понять економічної, організаційної та соціальної ефективності (рис. 1.4). У такій постановці питання виникає знов питання щодо змістовної спорідненості понять результативність та ефективність. Підтримуючи доцільність розмежування даних понять, вважаємо за доцільне звернути увагу на той факт, що характеризуючи ефективність має сенс оперувати поняттям «витрати». Причому, якщо мова йде про економічну ефективність, то витрати можуть вимірюватися на основі вартісних показників. Якщо інші види ефективності, то характеристику витра можна здійснювати в інших категоріях ресурсів.

Економічна ефективність	Організаційна ефективність	Соціальна ефективність
показує рівень ефективності використання матеріальних, фінансових, трудових, природних та інших ресурсів, а також міру витрат на досягнення поставлених цілей.	може охарактеризувати якість організаційної структури підприємства та результативність її управління.	демонструє відповідність витрат і соціальних результатів діяльності підприємства цілям і соціальним інтересам суспільства

Рисунок 1.4 – Видова характеристика організаційної ефективності

Джерело [53, с. 85]

Одним із суттєвих питань дослідження ефективності діяльності підприємства є факторний підхід. Характеризуючи ефективність розподіл факторів здійснюється за традиційним їх поділом на внутрішні та зовнішні (рис. 1.5). Внутрішні фактори, як правило, є підконтрольними впливу діям менеджменту, зовнішні – не завжди, але менеджмент може здійснювати вплив опосередковано. В будь якому випадку, факторна інтерпретація ефективності дозволяє сфокусуватися на таких аспектах, які є ключовими з точки зору її визначення.

Рисунок 1.5 – Фактори впливу на ефективність діяльності підприємства

Джерело [9]

Ще одним аспектом дослідження ефективності, на який варто звернути увагу є ресурсний. Проблема полягає у тому, що розглядаючи ресурси як засоби, досить логічно говорити про ефективність в контексті витрат. Якщо розглядати ресурсний портфель як сукупність можливостей, то проблематика ефективності виходить на принципово новий зріз досліджень.

Так, у дослідженні ресурсного портфелю компанії (рис. 1.6) науковці виділяють елементи інтелектуальних ресурсів, які досить важко ідентифікувати та формалізувати. Відповідно, проблематика досліджень виходить за межі дослідження витрат у їх класичному розумінні. На наш погляд, це також є однією з

вагомих причин того, що відбувається ототожнення понять результативності та ефективності діяльності підприємства.

Рисунок 1.6 – Ресурсний портфель – як засіб забезпечення ефективності діяльності підприємства

Джерело: [8, с. 103]

Незважаючи на те, що у наукових джерелах відстуні готові рецепти та рекомендації щодо того, яким чином формалізувати інтелектуальні ресурси на витрати, даний зріз проблеми є одним із ключових, коли мова йде про забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, узагальнюючи представлені результати аналізу наукових публікацій, у яких розглядаються різні змістовні інтерпретації поняття ефективності діяльності підприємства було прийнято наукову позицію відповідно до якої дану категорію можна визначити як здатність підприємства забезпечувати досягнення поставлених цілей з найменшими витратами. Витратний аспект є ключовим з точки зору розмежування понять результативності та ефективності та

зміщує дослідницький фокус в аспект ресурсної проблематики діяльності підприємства.

1.2 Методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства

У сучасних умовах аналіз та оцінювання економічної ефективності діяльності підприємства має важливе ключове значення як для процесу прийняття управлінських рішень, так і для усіх процесів, які спрямовані на забезпечення якісних змін у діяльності підприємства, тобто на розвиток.

Менеджмент підприємств використовує дані аналізу ефективності діяльності у ретроспективі не тільки для того, щоб зробити «роботу над помилками», але і з метою виявлення точок зростання, які є ключовими з точки зору забезпечення економічних результатів з найменшими витратами. Такі рішення мають відношення до всіх сфер (процеси, ресурси, відносини) та аспектів діяльності підприємства (виробничий, фінансовий, маркетинговий, інноваційний, інформаційний, ін.).

Перманенте фокусування на результатах оцінювання та аналізу ефективності дозволяє:

- мати інформацію у режимі «реального часу» з точки зору того, які фактори впливу змінюються та швидко реагувати на такі зміни як на рівні підприємства, так і окремих структурних підрозділів;
- здійснювати вчасний контроль за витратами, що в подальшому визначає величину прибутків підприємства;
- оперативно відпрацьовувати заходи щодо нейтралізації негативних

впливів, або використання тих можливостей, які відкриваються перед підприємством та впливають на його ефективність.

У наукових джерелах розрізняють два види систем індикаторів, які використовують для оцінювання та аналізу ефективності діяльності підприємства:

- результатні, які характеризують наслідки діяльності підприємства у всіх сферах;
- витратні, які по своїй суті характеризують витрати ресурсів на здійснення різних видів діяльності.

Якщо проаналізувати наукові публікації, у яких представлено показники результатів, то варто зазначити, що вони розподіляють на фінансово-економічні та якісні показники. Фінансово-економічні показники також мають різні види систематизацій. Так, розрізняють системи показників результатів, що формуються відповідно до поставлених фінансових цілей (підвищення прибутковості, фінансової стійкості, вартості, ін.) (рис. 1.7); системи показників капіталізації; системи показників доданої вартості (рис. 1.9), ін.

Рисунок 1.7 – Класифікація фінансово-економічних показників результатів діяльності підприємства

Джерело [59, с. 67]

Якщо характеризувати систему показників результатів, які сформовані відповідно до логіки капіталізації, то слід зазначити, що по своїй природі вони

цілком відповідають логіці визначення ефективності. Так, визначаючи внутрішню капіталізацію, науковці враховують існуючу ресурсну базу, у вигляді балансової вартості активів підприємства, та результатів її використання у вигляді потоків доданої вартості.

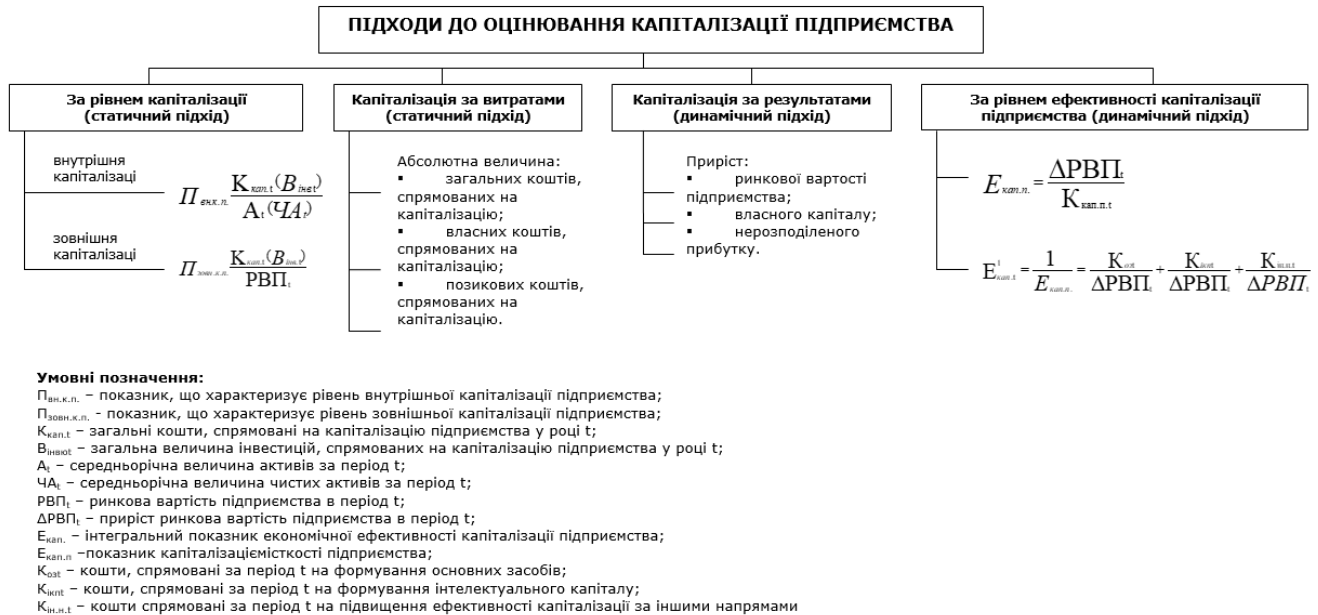

Рисунок 1.8 – Системи показників оцінювання результатів діяльності підприємства за критерієм капіталізації

Джерело [28, с. 67]

Так, якщо проаналізувати складові формули (формула 1.1) [28], що використовують науковці для оцінювання внутрішньої вартості капіталу, то вона включає в себе ресурси – як результат, а також результат їх трансформації – додану вартість капіталу.

$$Val_{fund} = NA_{book} + \sum_{t=1}^n \frac{EP_t}{(1+k_{WACC})^t} \quad (1.1)$$

де NA_{book} – балансова вартість чистих активів, гр.од;

$WACC$ – коефіцієнт середньозважених витрат на капітал;

EP – економічний прибуток, гр. од.;

t – тривалість аналізу (прогнозування), періодів.

Критерій доданої вартості науковці виділяють як окремий результуючий показник, що використовується у ході оцінювання та аналізу ефективності як підприємства в цілому, так і його ресурсної бази або капіталу. Якщо проаналізувати аналітичні моделі доданої вартості з точки зору розрахунку конкретних показників, то слід зауважити, що їх переважна більшість побудована на засадах концепції економічного прибутку (рис. 1.9).

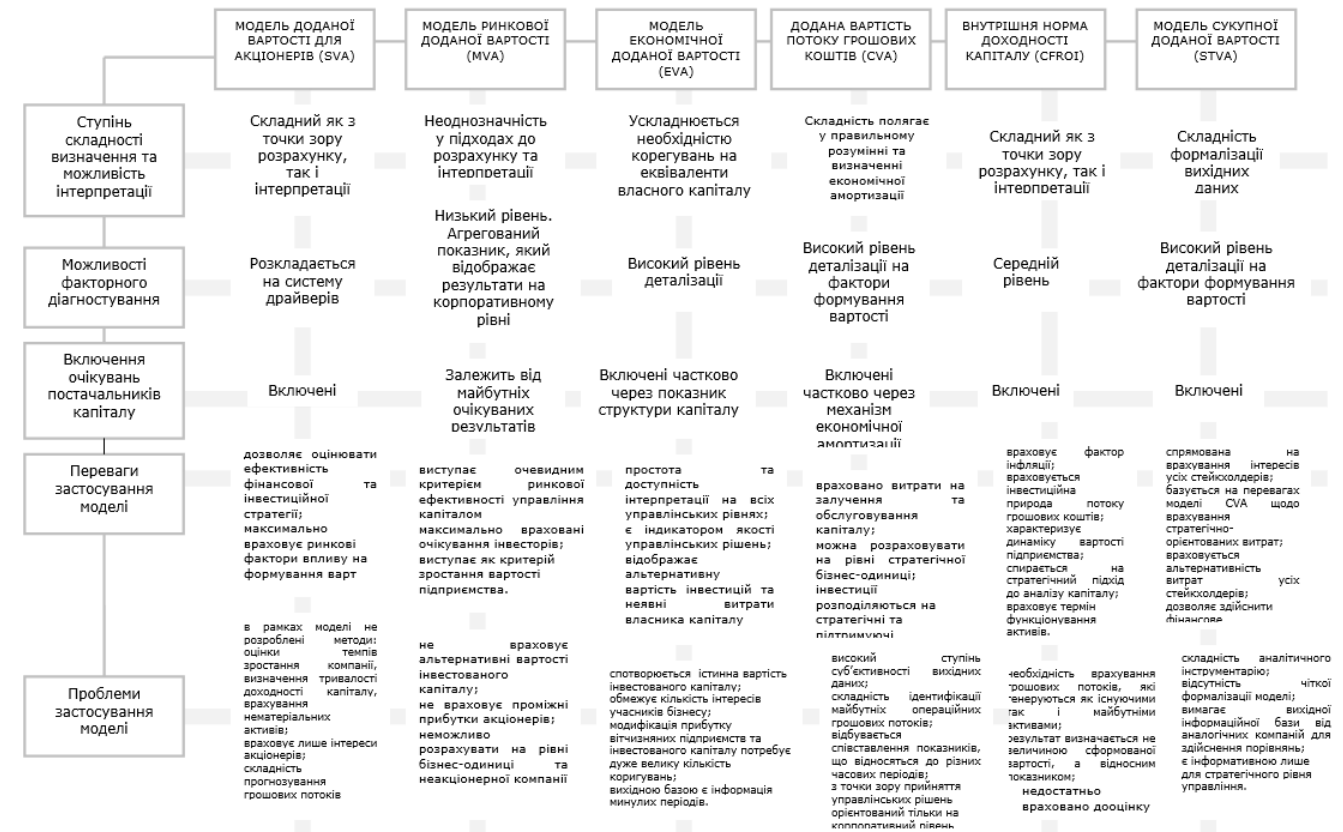

Рисунок 1.9 - Системи показників оцінювання результатів діяльності підприємства за критерієм доданої вартості

Джерело [28]

Розрахунковою особливістю економічного прибутку є те, що фактично здійснюється порівняння результатів та витрат, що передбачає загальна класична логіка визначення ефективності діяльності підприємства. Так, відповідно до логіки розрахунку економічного прибутку в якості результату виступає величина чистого прибутку, а витрат – середньозважені витрати на

капітал. Тобто можемо зробити висновок, що фактично не можна говорити про те, що в «чистому вигляді» виділяються результатні та витратні показники, так як кожен з визначених видів показників обов'язково враховує як результатні, так і витратні аспекти досліджуваного явища.

Якщо характеризувати системи витратних показників, то з певним рівнем умовності їх можна розподілити на системи показників:

- витрачання матеріальних ресурсів;
- витрачання фінансових ресурсів;
- витрачання енергетичних ресурсів;
- витрачання виробничих ресурсів, ін.

Якщо проаналізувати класичні наукові праці теорії оцінювання та аналізу ефективності, то основний фокус дослідників припадає на виробничу сферу, а перевага надається логіці визначення ефективності на основі порівняння доходів від використання ресурсів та безпосередньо витрат (формула 1.3).

$$\text{Економічна ефективність} = \frac{\text{Економічний результат виробництва}}{\text{Витрати, що обумовили економічний результат}} \quad (1.3)$$

У дослідженнях О. Олексюка [34, с.121-122] та Р. М. Петухова запропоновано використовувати коефіцієнт економічної ефективності з розкладкою на систему факторів впливу (формула 1.4)

$$\text{Коефіцієнт ефективності} = \frac{ВП_{розр} - П_{розр} * (1 - \frac{P_{Баз}}{P_{розр}})}{(ОФ_{розр} + ОКБ_{розр} * \frac{T_{Баз}}{T_{розр}} + ЕКП_{розр}) * E_H + СВП_{розр}} \quad (1.4)$$

де $ВП_{розр}$ – валова продукція у розрахунковому році,

$П_{розр}$ – прибуток підприємства, отриманий у звітному періоді,

$P_{Баз}$ і $P_{розр}$ – середні значення нормативних коефіцієнтів рентабельності, які використовуються для оптових цін підприємства,

$ОФ_{розр}$ – вартість основних фондів підприємства у розрахунковому періоді.

ОБКРозр – сума оборотних коштів підприємства,

ЕКПРОзр – економічна оцінка персоналу підприємства,

Ен – нормативний коефіцієнт ефективності,

СПВ – собівартість валової продукції,

Тбаз і Трозр – тривалість одного обороту оборотних коштів

Необхідно враховувати, що розрахункові показники ефективності діяльності підприємства не завжди несуть смислове навантаження та не завжди відображають реальну картину ефективної діяльності, тому виникає необхідність розрахунку інтегрального показника діяльності підприємства.

Інтегральний підхід до оцінювання економічної ефективності діяльності підприємства є досить розповсюдженим серед науковців та практиків. Використання даного підходу дозволяє враховувати спектр факторів, які оцінюються і формалізуються у вигляді показників, що вимірюються на основі різних шкал. Але використання інтегрального методу дозволяє привести ці шкали до одного співвимірною вигляду для усіх характеристик (аспектів), що визначають ефективність.

Основними етапами, які визначають науковці, з точки зору визначення інтегрального показника ефективності є такі [8, с. 110; 59, с. 89]:

1. Формування системи критеріїв для оцінювання функціональних складових економічної ефективності діяльності підприємства.
2. Формування систем аналітичних індикаторів в межах визначеного критерію.
3. Обґрунтування системи критичних значень показників, з якими будуть співставлятися фактичні значення індикаторів.
4. Визначення вагових коефіцієнтів для аналітичних проєкцій, які сформовані відповідно до системи критеріїв.
5. Розрахунок рівня відповідності фактичного показника, його критичному (нормальному) значенню.

6. Нормалізація значень показників рівня відповідності..
7. Розрахунок інтегрального індексу економічної ефективності діяльності підприємства.

Перший етап передбачає системи критеріїв, за якими будуть здійснюватися оцінки ефективності. Передік таких критеріїв багато в чому визначається змістом ефективності, який закладає дослідник у визначення базового поняття. Також суттєвим фактором впливу на вибір критерію є наявність об'єктивної інформаційної бази та операційна специфіка діяльності підприємства, для якого здійснюється відповідне оцінювання.

Другий етап оцінювання передбачає формування системи аналітичних індикаторів в межах визначеного критерію. Одним із головних правил формування такого переліку індикаторів є те, що за змістом вони не повинні дублювати один одного. Крім того, потрібно враховувати той факт, що для кожного індикатора має бути підібране адекватне обгрунтоване критичне значення. Саме цей момент досить сильно обмежує підбір індикаторів, так як не завжди можна піібрати обгрунтоване критичне значення. Приклад формування системи показників для різних критеріїв оцінювання ефективності представлено у табл. 1.3.

Третій етап передбачає безпосередньо визначення критичного (нормального значення). Якщо мова йде про фінансово-економічні індикатори, то за умови наявних критичних значень, які визначають літературні джерела, підборку показників зробити досить легко. Якщо ж критичне значення не є загально визнаним, то вибір критичного значення є досить трудомістким. Так, наприклад, якщо в якості показника ефективності в проекції прибутковості буде обрано рентабельність активів, то логічним буде прийняти за критичне значення середньозважені витрати на капітал. Це пояснюється базовою концептуальною логікою капіталоутворення, про те, не є визнаним серед науковців, які частіше беруть за основу або найкраще значення за період дослідження, або накрраще значення в галузі або серед конкурентів.

Таблиця 1.3 – Системи показників оцінювання ефективності діяльності підприємства

Складова діяльності підприємства	Показник
Бюджетна складова	Коефіцієнт оподаткування прибутку. Коефіцієнт відхилення оборотних активів у дебіторській заборгованості та з розрахунками за бюджетом; Частка кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом і позабюджетними платежами в загальному обсязі ПЗ. Коефіцієнт співвідношення ДЗ та КЗ за розрахунками з бюджетом та позабюджетними фондами. Частка відстрочених податкових активів у сумі прибутку підприємства Коефіцієнт платіжної дисципліни
Кредитна складова	Коефіцієнт оборотності ДЗ. Період погашення ДЗ. Частка сумнівної ДЗ у загальному обсязі заборгованості. Коефіцієнт оборотності КЗ. Період погашення КЗ. Частка КЗ за розрахунками у загальному обсязі ПЗ
Банківська складова	Коефіцієнт заборгованості. Коефіцієнт поточних зобов'язань. Коефіцієнт довгострокових зобов'язань. Коефіцієнт покриття відсотків. Співвідношення отриманих і погашених позик. Рентабельність позичкового банківського капіталу.
Інвестиційна складова	Коефіцієнт руху грошових коштів у результаті операційної діяльності. Коефіцієнт руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності. Коефіцієнт участі грошових активів у оборотному капіталу. Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку. Рентабельність чистого грошового потоку.
Фінансово-технологічна складова	Коефіцієнт інвестування необоротних активів. Технологічна. Частка авторських прав у загальному обсязі нематеріальних активів.

Джерело: [8, с. 112]

На четвертому етапі відбувається визначення вагових коефіцієнтів для кожної аналітичної проекції (критерію) в узагальнюючому індексі ефективності діяльності підприємства. Визначення вагових коефіцієнтів здійснює безпосередньо оцінювач або виходячи із власних міркувань та логіки оцінки, або на основі експертних оцінок.

На п'ятому етапі здійснюється розрахунок рівня відповідності фактичного значення показника критичному рівню. Потрібно звертати на увагу, коли критичне значення є інтервальним. У такому випадку необхідно здійснювати перегляд показників відповідно до наближеної межі.

На шостому етапі відбувається нормалізація значень в межах від 1 до 1. Так, якщо рівень відповідності є від'ємним, то йому присвоюється значення 0, якщо більше 1, то 1,0.

На сьомому етапі здійснюється безпосередній розрахунок узагальнюючого показника (індексу) ефективності діяльності підприємства та його змістовний аналіз як в динаміці, так і по структурі забезпечення. У наукових джерелах представлено велику кількість методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства на основі використання інтегрального методу. Один із них представлено у табл. 1.4 з точки зору змістовного наповнення конструкт даного підходу.

Таблиця 1.4 – Показники, що характеризують потенціал підприємства

Назва показника	Характеристика
1	2
<i>1. Індикатор зовнішнього потенціалу (можливості) (I_{en})</i>	
1.1 Показник ринкових можливостей підприємства (I_{mo})	Враховує діапазон і життєвий цикл товарів, імідж підприємства, позиція на вітчизняному та зовнішніх ринках
1.2. Показник ресурсних можливостей підприємства (I_{ro})	Враховується наявність фінансових, матеріальних та енергетичних ресурсів.
1.3. Індикатор соціально-економічних умов (I_{sc})	Враховується якість життя, стан економіки тощо
<i>2. Показник внутрішнього потенціалу (здібності) (I_{in})</i>	
2.1. Показник «капітал-праця» (I_{kp}): Чиста вартість основних засобів / Середня кількість працівників	Вимірює обсяг активів, що відповідають критеріям чистої вартості на одного працівника.
2.2 Індикатор співвідношення маневреності власних коштів (I_{mf}): (Поточні активи - поточні зобов'язання) / Власний капітал	Визначає фінансові можливості підприємства реалізувати нові проекти.

Закінчення таблиці 1.4

1	2
2.3. Індикатор інших внутрішніх умов (<i>Iic</i>)	Враховується використання міжнародних стандартів, участь у асоціаціях та спільна робота з іншими інституційними установами та організаціями; зміни в управлінні організаційною структурою, навчання і перепідготовка кадрів, запровадження інновацій тощо.

Джерело: [21]

Представлена система критеріїв та показників пов'язана функцією, яка формалізована у вигляді формули 1.6.

$$I_p = \int I_{mo} * I_{ro} * I_{sc} * I_{kr} * I_{mf} * I_{ic}, \quad (1.6)$$

Дана функція враховує індивідуальні показники ринку та можливості підприємства на ньому (*I_{mo}*), ресурсні можливості підприємства (*I_{ro}*), соціально-економічні умови (*I_{sc}*), трудомісткість (*I_{kr}*), співвідношення маневреності власних коштів (*I_{mf}*) та інші внутрішні умови (*I_{ic}*) [59].

Таким чином, у сучасній науковій літературі описано дуже велику кількість методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства. В їх основу закладено системи показників, які характеризують продуктивність, прибутковість, результативність діяльності підприємства. Досить широкого розповсюдження набули методичні підходи, в основу яких закладено метод узагальнення показників, що дозволяє органічно поєднувати різні характеристики ефективності діяльності підприємства. Проте, дослідник має самостійно обґрунтувати методичний підхід до оцінювання ефективності діяльності підприємства, який максимально відображає потреби аналітики та можливості забезпечення її об'єктивності та достовірності.

1.3 Механізми забезпечення ефективності діяльності підприємства

Забезпечення ефективності діяльності підприємства є одним із ключових питань, яке постає для дослідника та менеджменту підприємства. Фактично, усі процедури, які пов'язані з оцінкою та налізом ефективності здійснюються з метою виявлення резервів та напрямків забезпечення ефективності. Сам термін забезпечення з точки зору контексту дослідження є досить розмитим. Фактично мова буде йти про способи, на основі яких можна зберігти існуючий рівень ефективності або підвищити його.

Як тільки мова йде про способи, науковці досить часто використовують термін «механізм». Пошук публікацій в яких досліджено саме механізм забезпечення ефективності діяльності підприємства дозволяє говорити про те, що даний напрямок досліджень дуже популярним, а тематика напрямків в аспекті яких розглядаються питання є дуже широкими.

Якщо систематизувати дослідження з точки зору часових меж їх публікації, то варто зазначити, що усі вони сфокусовані на виробничому аспекті, а напрямки (способи, механізми) забезпечення ефективності розглядаються з точки зору трансформації традиційних ресурсів на результати (рис. 1.10). Тобто, фактично питання досліджується у витратному аспекті, а усі пропозиції орієнтовані на зменшення матеріальних, енергетичних витрат, витрат на заробітну плату, ін.

Також досить розповсюдженим підходом до дослідження способів забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємства є соціально-економічний, з акцентом на соціальну складову та техніко-економічний, з фокусом на техніко-технологічних аспектах. Відповідні напрямки підвищення ефективності діяльності в межах зазначених аспектів визначаються або з акцентом на соціальну складову, або техніко-технологічну.

Рисунок 1.10 – Бізнес-процес, що ілюструє трансформацію вхідних та вихідних даних для визначення ефективності діяльності підприємства

Джерело: [8]

Одним із підходів до визначення способів забезпечення ефективності діяльності підприємства є функціональний підхід, суть якого полягає у розробці відповідних напрямків для кожної функціональної сфери, що є актуальною для конкретного підприємства за діючих умов функціонування та розвитку. Визначення функціональних сфер здійснює дослідник. На практиці визначення функціональних сфер відбувається з точки зору актуальності конкретного бізнесу. Такими сферами можуть бути фінансова, технологічна, соціальна, ринкова, репутаційна, інноваційна, дослідницька, ресурсна, ін. Приклад формування напрямків підвищення ефективності діяльності підприємства за окремими функціональними сферами представлено у табл. 1.4.

В цілому варто зазначити, що визначаючи напрямки забезпечення ефективності діяльності науковці виділяють такі аспекти, які є актуальними для конкретного тематичного дослідження. Так, досліджуючи витратну проблематику дослідник концентрується на напрямках мінімізації витрат, що безпосередньо впливає на показники ефективності.

Таблиця 1.5 – Забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства у відповідності до її функціональних складових

Складові економічної ефективності	Заходи зміцнення економічної ефективності діяльності підприємства
1	2
Технологічна	– створення нових організаційно–виробничих структур; – використання лізингу; – активна участь у міжнародних виставках та семінарах; – впровадження передового світового досвіду.
Ресурсна	– вдосконалення систем розрахунків; – підвищення продуктивності праці; – збільшення капіталовкладень у ресурсозбереження; – стимулювання «ресурсного» напрямку науково–дослідних та дослідно–конструкторських робіт; – застосування інноваційного підходу до використання наявних ресурсів.
Фінансова	– застосування принципу дотримання критичних строків кредитування; – створення інформаційного центру з дебіторської та кредиторської заборгованості; – створення в структурі інформаційного центру спеціальної групи працівників, яка б контролювала нарахування та сплату податків і зборів; – бути націленими на власні ресурси задля розвитку діяльності; – запровадити постійну систему амортизаційних <u>відрахувань</u>.
Соціальна	– наближення рівня оплати праці до рівня розвинутих країн; – залучення робітників до управлінських функцій; – підвищення кваліфікації працівників; – зацікавленість адміністрації підприємства в працевлаштуванні безробітних; – розвиток соціальної інфраструктури підприємства; – підвищення матеріальної відповідальності працівників за результати своєї праці.

Джерело: [7]

При дослідженні виробничих аспектів, напрямки підвищення ефективності мають відношення безпосередньо то специфіки виробничого процесу, технологій виробництва, техніки, їх відповідності сучасним параметрам виробництва у певній галузі (сфері) діяльності підприємства. Якщо тематика досліджень пов'язана з якістю управління, то відповідно напрямки підвищення ефективності концентруються на тих факторах та аспектах, на які здійснюються безпосередні управлінські впливи. Приклад таких напрямків підвищення ефективності в межах різних тематичних напрямків дослідження представлено на рис. 1.11.

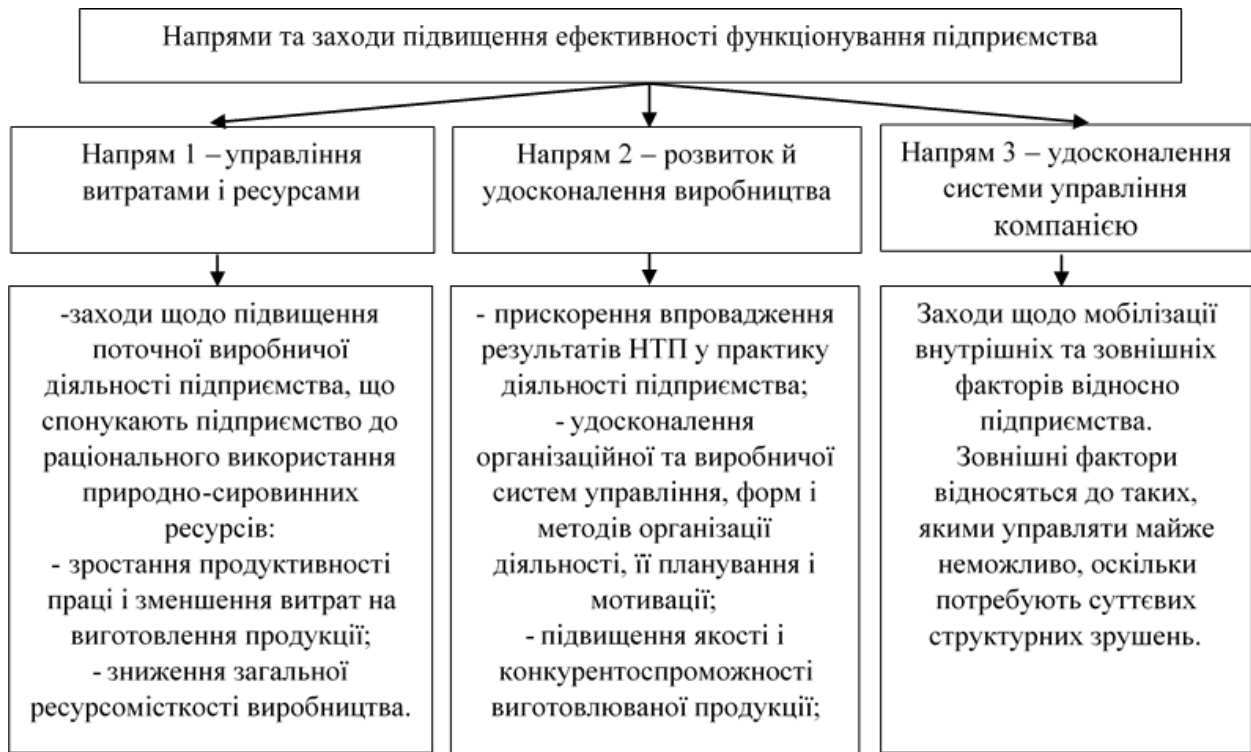

Рисунок 1.11 – Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства

Джерело [36]

Одним з порівняно нових напрямків досліджень забезпечення ефективності діяльності підприємства є стратегічний. Стратегічно-орієнтована проблематика досліджень ефективності діяльності підприємства виходить з того, що стратегія є інструментом (способом) забезпечення ефективності у довгостроковій перспективі з фокусом на різні аспекти діяльності. Так, аналізуючи теорію стратегії підприємства можемо говорити про стратегію зниження витрат, ресурсні стратегії, стратегії підвищення прибутковості діяльності ін. Зазначені види стратегій концентруються саме на таких аспектах, що є визначальними з точки зору забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємства.

У дослідженнях А. Гончарук [10] сформовано концептуальний базис стратегічно-орієнтованого підходу до забезпечення ефективності діяльності підприємства, який сформовано трьома концептами (рис. 1.2). Концепт стратегічного контексту визначає специфіку бізнес-середовища в якому

здійснюється діяльність підприємства і який формує ключові фактори та передумови, що визначають ефективність діяльності підприємства.

Рисунок 1.12 – Стратегічно-орієнтований підхід до визначення забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємства

Джерело [10]

Другий концепт – це стратегічний процес, який саме і визначає та реалізує комплекс заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства. Саме в змістовних межах даного концепту формуються ідеї щодо визначення способів забезпечення ефективності діяльності підприємства, розробляються конкретні механізми, на основі яких реалізуються відповідні ідеї.

Третій концепт – це стратегічний контент, який безпосередньо визначає зміст стратегії у конкретному предметному полі (стратегія зниження витрат, ресурсні стратегії, стратегія прибутковості, стратегія капіталізації, ін.). Формалізованим механізмом реалізації відповідної стратегії А. Гончарук визначає бізнес-модель. Саме за допомогою бізнес-моделі відбувається практична реалізація

усіх визначених концептів. Тобто, мова йде про формалізацію логіки забезпечення ефективності діяльності підприємства у взаємозв'язку різних змістовних конструкт, які узагальнено представлені на рис. 1.13.

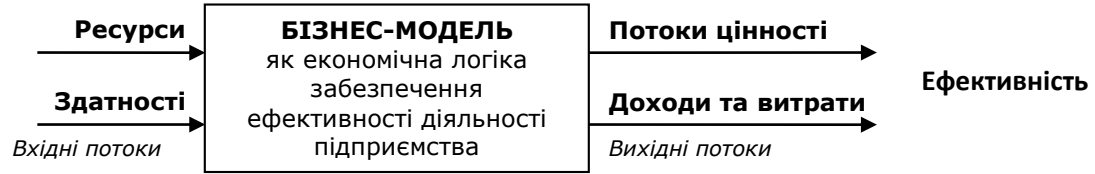

Рисунок 1.13 – Бізнес-модель як стратегічний механізм забезпечення ефективності діяльності підприємства

Джерело [10]

Таким чином, узагальнюючи результати дослідження забезпечення ефективності діяльності підприємства можемо говорити про те, що науковці та практики спираються на досить широкий концептуальний базис, фокусуючись на різних аспектах ефективності. Проте, найбільш дієвим та актуальним за сучасних умов діяльності вважаємо стратегічно-орієнтований напрямок досліджень, який фактично синтезує усі тематичні напрямки надаючи їм більш глибоко та широкого змісту.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «НАУКОВО-ВІРОБНИЧИЙ ЦЕНТР «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»

2.1 Характеристика підприємницької діяльності фармацевтичної компанії

ПАТ «Науково-виробничий центр «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод» (надалі ПАТ «НВЦ «БХФЗ») є одним із найбільш відомих виробників ліків в Україні, а також на просторі країн колишнього РС. На даний момент географія експорту є дуже широкою, а продукція підприємства експортується до країн Європи, Австралії, В'єтнаму, Домініканської Республіки, Ізраїлю, Монголії, ін (рис. 2.1).

Рисунок 2.1 – Географія збуту продукції ПАТ НВЦ «БХФЗ»

Джерело: [30]

Дос'є компанії представлено у табл. 2.1. Досліджувана компанія здійснює виробництво фармацевтичних препаратів, а також їх оптовий та роздрібний продаж.

Таблиця 2.1 – Дос'є ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» станом на кінець 2021 р.

Повна назва	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВІРОБНИЧИЙ ЦЕНТР «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»»
Скорочена назва	ПАТ НВЦ «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХФЗ»
Код ЄДРПОУ	23518596
Адреса	Україна, 03134, місто Київ, ВУЛ. МИРУ, будинок 17
Дата державної реєстрації	07.05.1997
Розмір статутного капіталу, тис.грн	19 036
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Форма власності	Недержавна власність
Директор	Пасічник Михайло Францович , Генеральний директор
Види діяльності	Основний: 21.20 Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів Інші: 46.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами 47.73 Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах
Чисельність працюючих, осіб	888

Джерело: [60]

ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» характеризується як інноваційна компанія європейського рівня. Компанія має потужний науковий потенціал та досить розвинену високотехнологічну виробничу базу. Підприємство було першим, хто впровадив європейські та міжнародні стандарти у сфері якості (GMP, ISO 9001), дистрибуції (GDP), екологічного менеджменту (ISO 14001), енергоменеджменту (ISO 50001), охорони здоров'я та безпеки праці персоналу (OHSAS 18001), а також соціальної відповідальності (SA 8000) [30].

Якщо проаналізувати продуктовий портфель компанії, то він є досить збалансованим. Так, підприємство виробляє більше ніж 100 найменувань лікарських засобів, дієтичні та харчові добавки, препарати ветеринарної медицини,

засоби для дезинфекції, ін. Серед нових видів продукції компанії це дерматологічні засоби, особливістю яких є те, що вони виготовлені на основі сировини рослинного походження. А також антидіабетичні засоби, які також виготовлені на основі рослинної сировини. Проте нові види продуктів ще не поступили у масове виробництво і знаходяться на стадії тестування.

Якщо проаналізувати структуру продуктового портфелю компанії, то вона є такою (рис. 2.2):

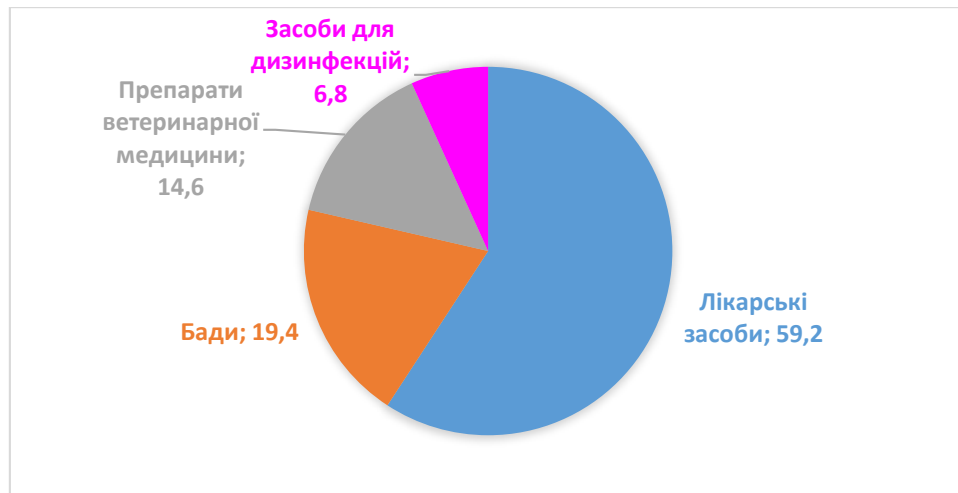

Рисунок 2.2 – Показники структури продуктового портфелю ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: дані управлінської звітності

- лікарські засоби – 59,2%;
- БАДи – 19,4%;
- препарати ветеринарної медицини – 14,6%;
- засоби для дезинфекцій – 6,8%.

Якщо проаналізувати зовнішнє бізнес-середовище компанії, то варто зазначити, що ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» не входить до лідерів фармацевтичного ринку України за обсягами реалізації продукції (рис. 2.3). Проте, діяльність компанії характеризується зростаючою динамікою обсягів виробництва та продажу продукції.

Рисунок 2.3 – Показники фармацевтичного ринку України, (%)

Джерело: [52]

Так, протягом 2017 – 2021 рр. динаміка чистого доходу характеризується позитивними змінами. Темпи зростання перевищували 1,1, крім 2019 р., коли зростання було на рівні 6,2%. В середньому за досліджуваний період темпи зростання обсягів продажу продукції у вартісному вимірюванні становили 1,13 (рис. 2.4).

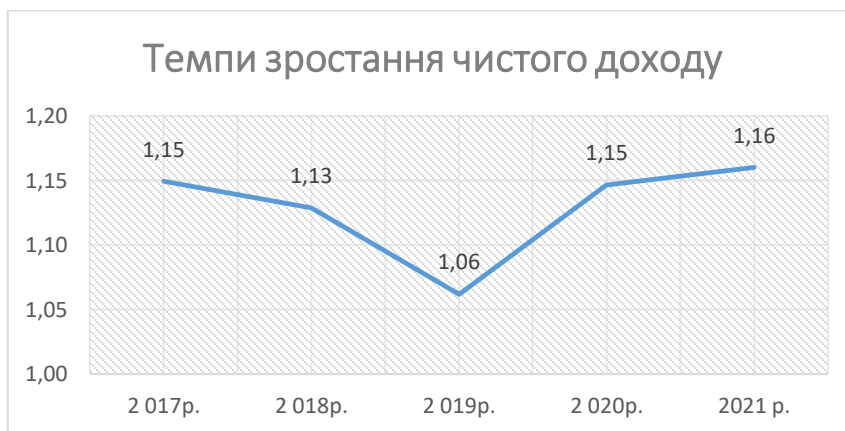

Рисунок 2.4 – Показники темпів зростання чистого доходу ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: дані фінансової звітності

Якщо проаналізувати бізнес-середовище діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» (табл. 2.2) за допомогою інструменту PEST-аналізу, то можна знати, що незважаючи на велику кількість труднощів, в цілому бізнес-середовище є таким, що абсолютно можливо здійснювати свою діяльність.

Таблиця 2.2 – Якісний PEST-аналіз бізнес-середовища ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

PEST-фактори	Впливи, що створюють можливості	Впливи, що зумовлюють загрози
1	2	3
1. Політико-правові фактори		
1.1 Війна з рф	Зростає потреба у всіх видах продукції компанії внаслідок нанесення шкоди для здоров'я людей	Нестабільна політична ситуація у бізнес-середовищі внаслідок війни з рф. Загрози руйнування виробничих потужностей внаслідок ракетних обстрілів. Удорожчення та ускладнення логістики. Зниження інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів і кредиторів. Зростання енерговитрат. Перебої у виробництві внаслідок відсутності електроенергії
1.2 Вектор на євроінтеграцію	Посилення вимог до якості регуляторної бази	Невизнання української сертифікації якості виробництва в ЄС створює додаткові перепони виходу українських виробників на європейський ринок
1.3 Тенденції екологізації діяльності	Стимулювання виробництва екологічно чистих продуктів та продуктів на основі сировини рослинного походження.	Зростання витратності виробничих процесів.
2. Економічні фактори		
2.1 Кризові економічні процеси	Зростає попит на вітчизняні БАДи та ветеринарні препарати внаслідок здорожчання імпортованих	Падіння купівельної спроможності. Зростання вартості кредитів та неможливість їх отримання. Коливання валютного курсу.
2.2 Безробіття	Зростання пропозиції на ринку висококваліфікованого персоналу	Відтік висококваліфікованих працівників за кордон
3. Соціально-культурні фактори		
3.1 Популяризація здорового способу життя	Зростання попиту на якісні та екологічно чисті види фармацевтичної продукції.	
3.2 Вплив ЗМІ та соціальних мереж	Зростання попиту на БАДи для підтримки здоров'я	

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
4. Технологічні фактори		
4.1 Розвиток цифрових технологій	Підвищення ефективності у сфері здійснення наукових досліджень. Можливості просування продукції та впливу на споживача через використання потенціалу соціальних мереж та медіа.	Більш швидкий розвиток конкурентів
4.2 Креативні технології	Вплив на свідомість та культуру споживання лікарських засобів та БАДів	

Джерело: сформовано автором

Так, якщо кількісно узагальнити загрози та можливості бізнес-середовища (табл. 2.3), то можемо говорити про те, що в цілому існує значна кількість можливостей для подальшого розвитку та успішності діяльності.

Таблиця 2.3 – Кількісна формалізація результатів *PEST*-аналізу ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

PEST-фактори	Значущість фактору (1 – найменша, 3 – найбільша)	Характер впливу на проєкт («+» - позитивний, «-» - негативний)	Зважена оцінка впливу на середовище
1. Політико-правові фактори			- 1
1.1 Війна з рф	3	-	- 3
1.2 Вектор на євроінтеграцію	1	+	+ 1
1.3 Тенденції екологізації	1	+	+ 1
2. Економічні фактори			- 4
2.1 Кризові економічні процеси	3	-	- 3
2.2 Безробіття	1	-	- 1
3. Соціально-культурні фактори			+ 5
3.1 Популяризація здорового способу життя	3	+	+ 3
3.2 Вплив ЗМІ та соціальних мереж	2	+	+ 2
4. Технологічні фактори			+4
4.1 Розвиток цифрових технологій	2	+	+ 2
4.2 Креативні технології	2	+	+ 2
Разом позитивних оцінок (можливості)			+ 9
Разом негативних оцінок (загрози)			- 5

Джерело: сформовано автором

Також варто зазначити, що тенденція до споживання лікарських засобів в Україні є зростаючою. Якщо порівняти показники споживання лікарських засобів 2020 р. з 2015 р., то приріст сягає 83% (рис. 2.5).

Рисунок 2.5 – Показники споживання лікарських засобів в Україні у 2010 – 2020 рр.

Джерело: [52]

Також варто відмітити тенденцію до зростання частки безрецептурних препаратів у структурі споживання лікарських засобів (рис. 2.6). Так, якщо у 2010 р. частка відповідного показника становила 53%, то у 2020 р. вона зросла до 62%.

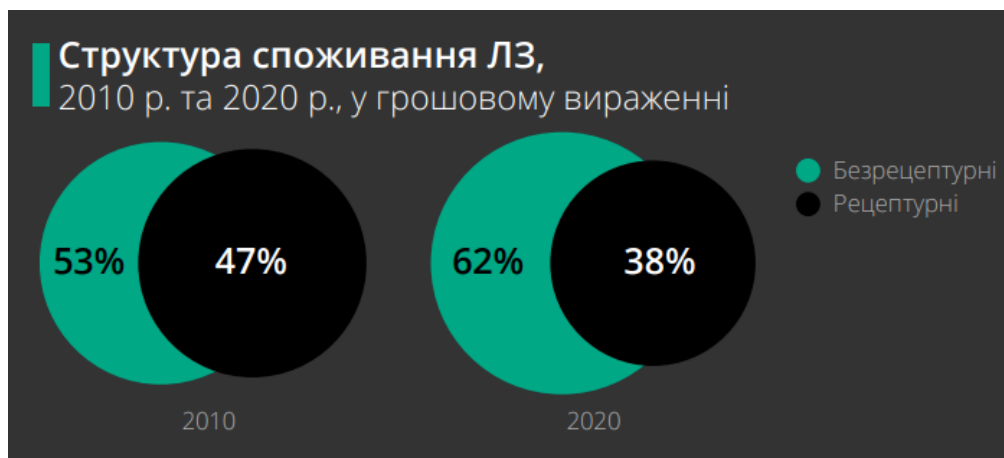

Рисунок 2.6 – Показники структури споживання лікарських засобів в Україні у 2010 – 2020 рр.

Джерело: [52]

Таким чином, узагальнюючи специфіку бізнес-середовища господарювання ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» можемо говорити про те, що на фоні великої кількості проблем та високій конкуренції на вітчизняному фармацевтичному ринку існує безліч можливостей для ефективного розвитку підприємницької діяльності у даній сфері бізнесу.

2.2 Аналіз фінансово-економічного стану ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Фінансовоекономічний стан є одним із ключових індикаторів, на основі якого роблять висновки щодо ефективності діяльності підприємства. Фінансовий аналіз буде зроблено у таких аспектах:

- аналіз активів підприємства та джерел їх формування;
- аналіз джерел формування активів;
- аналіз достатності коштів для формування запасів підприємства;
- аналіз ліквідності та платоспроможності;
- аналіз ділової активності;
- аналіз прибутковості.

Якщо проаналізувати динаміку активів ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» (табл. 2.4), то можна зробити такі змістовні узагальнення:

- протягом 2017 – 2020 рр. спостерігалася зростаюча динаміка активів за балансовою вартістю. Так, у 2020 р. порівняно з 2019 р. активи зросли на 11,6% або на 222838 тис.грн. Якщо порівнювати зростання у 2020 р. порівняно з 2017 р. то варто говорити про те, що збільшення становило +41,1%;

Таблиця 2.4 – Показники змін активів ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Показники	Значення, тис.грн				Абсолютні зміни до поп. року, тис.грн			Темпи приросту (зменшення), % до поп. року		
	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1. Необоротні активи	867853	1099542	1227535	1256450	231689	127993	28915	26,7	11,6	2,4
у тому числі										
нематеріальні активи	588	1732	15957	9046	1144	14225	-6911	194,6	821,3	-43,3
основні засоби	832764	889606	865856	861776	56842	-23750	-4080	6,8	-2,7	-0,5
незавершені капітальні інвестиції	32631	206334	343852	383758	173703	137518	39906	532,3	66,6	11,6
фінансові інвестиції	1870	1870	1870	1870	0	0	0	0,0	0,0	0,0
2. Оборотні активи	654345	686876	697501	891424	32531	10625	193923	5,0	1,5	27,8
у тому числі										
запаси	298379	347774	357560	464866	49395	9786	107306	16,6	2,8	30,0
дебіторська заборгованість	312251	326230	327414	396007	13979	1184	68593	4,5	0,4	20,9
грошові кошти та їх еквіваленти	43714	12706	12464	30486	-31008	-242	18022	-70,9	-1,9	144,6
3. Активи	1522198	1786418	1925036	2147874	264220	138618	222838	17,4	7,8	11,6

Джерело: дані фінансової звітності

– ключовим фактором впливу на зміни активів є фактор оборотних активів, які у 2020 р. порівняно з 2019 р. збільшилися на 27,8%. У структурі оборотних активів найбільшим було зростання грошових коштів та їх еквівалентів. (+144%). Також на 30% зросла величина запасів у 2020 р. порівняно з 2019 р.

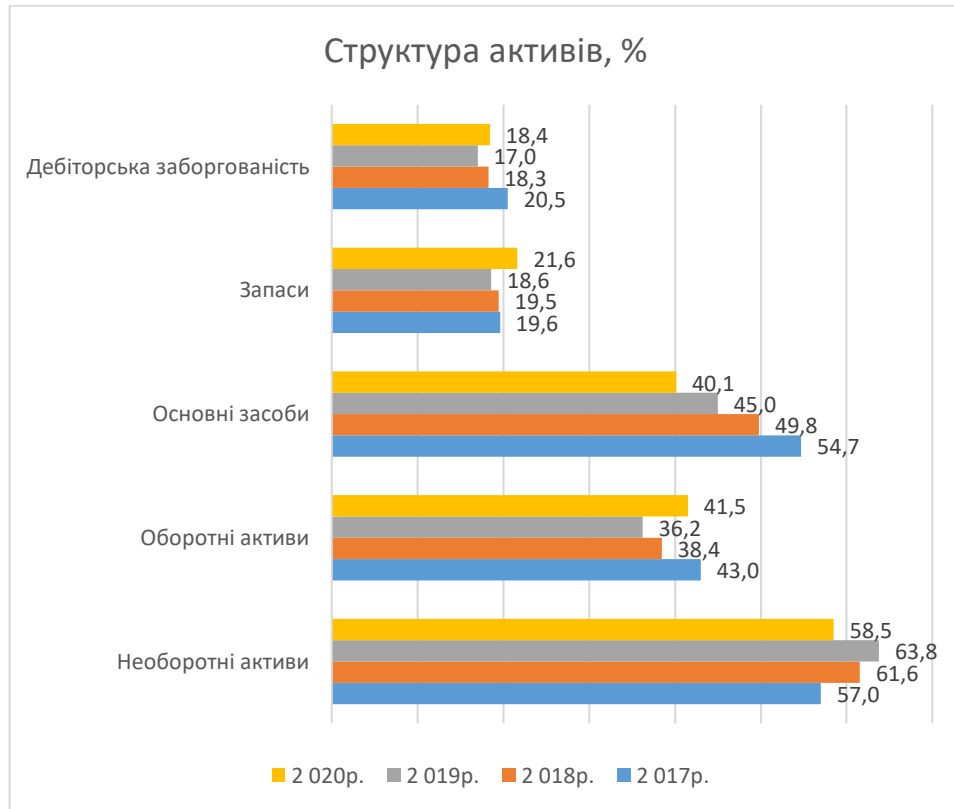

Рисунок 2.7 – Показники структури активів ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Джерело: дані фінансової звітності

Якщо проаналізувати структуру активів ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», то можна зробити висновок, що найбільшою є частка необоротних активів (57%), а в структурі необоротних активів – основних засобів (54,7%). Частка основних засобів у загальній структурі активів має зростаючу динаміку (з 40,1% у 2017 р. до 54,7% у 2020 р.). У структурі оборотних активів найбільшою є частка дебіторської заборгованості (20,5%), запасів (19,6%). Варто зазначити, що структура активів є достатньо збалансованою.

Таблиця 2.5 – Показники джерел формування активів ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Показники	Значення, тис.грн				Абсолютні зміни до поп. року, тис.грн			Темпи приросту (зменшення), % до поп. року		
	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1. Власний капітал	1288804	1449520	1620885	1865544	160716	171365	244659	12,5	11,8	15,1
у тому числі										
зареєстрований (пайовий) капітал	19036	19036	19036	19036	0	0	0	0,0	0,0	0,0
капітал у дооцінках	581394	676054	676054	607544	94660	0	-68510	16,3	0,0	-10,1
нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	683002	749058	920423	1233592	66056	171365	313169	9,7	22,9	34,0
2. Довгострокові зобов'язання	6403	9334	12694	86840	2931	3360	74146	45,8	36,0	584,1
3. Короткострокові зобов'язання	226991	327564	291457	195490	100573	-36107	-95967	44,3	-11,0	-32,9
у тому числі										
короткострокові кредити банків	0	12588	30000	0	12588	17412	-30000	#ДЕЛ/0!	138,3	-100,0
поточна кредиторська заборгованість	188066	265720	215257	175205	77654	-50463	-40052	41,3	-19,0	-18,6
4. Позиковий капітал	233394	336898	304151	282330	103504	-32747	-21821	44,3	-9,7	-7,2

Джерело: дані фінансової звітності

Якщо проаналізувати динаміку та структуру джерел формування активів (табл. 2.5, рис. 2.8), то можна зробити такі висновки. Протягом досліджуваного періоду частка власного капіталу у загальній його величині перевищувала 80% і у 2020 р. була найвищою – 86,9%. Темпи зростання власного капіталу були найбільшими порівняно з іншими джерелами і у 2020 р. порівняно з 2017 р. відбулося зростання на 44,8%.

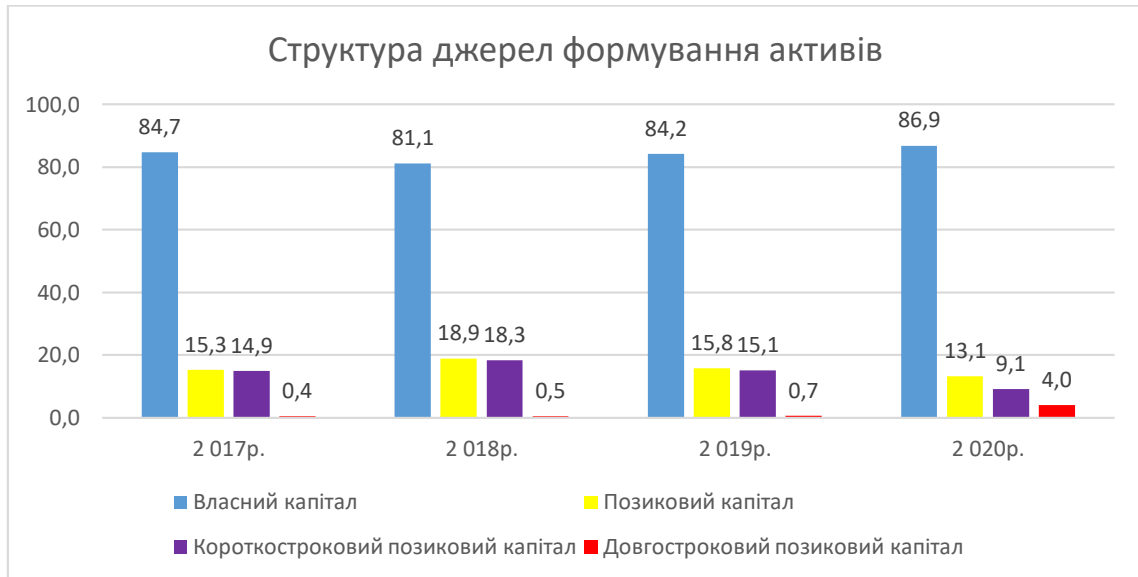

Рисунок 2.8 – Показники структури джерел формування активів ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Джерело: дані фінансової звітності

Частка позикового капіталу коливається в межах 13,1% – 18,9% і у 2020 р. вона була на рівні 13,1%. Тобто, варто зазначити, що протягом 2017 – 2020 рр. Суттєвих змін у структурі джерел фінансування активів не відбулося.

Якщо проаналізувати ситуацію з точки зору фінансових коефіцієнтів, які характеризують структуру капіталу (табл. 2.6), то можемо зробити висновок, що протягом 2017 – 2020 рр. Досліджуване підприємство характеризується високим рівнем фінансової незалежності від зовнішніх інвесторів і кредиторів. Позитивною динамікою є зростання частки довгострокових зобов'язань у загальній величині позикового капіталу. Коефіцієнт маневреності власних коштів характеризується

зростаючою динамікою, що є позитивним, так як зростає частка перманентного капіталу, за рахунок якого фінансують потреби в оборотному капіталі. Щодо коефіцієнту забезпеченості власними коштами, то він також зростає, що є позитивним моментом у фінансвій політиці фінансування оборотного капіталу.

Таблиця 2.6 – Показники структури капіталу ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1. Коефіцієнт автономії	0,85	0,81	0,84	0,87
2. Коефіцієнт перманентного капіталу	0,85	0,82	0,85	0,91
3. Коефіцієнт структури капіталу	0,18	0,23	0,19	0,15
4. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,03	0,03	0,04	0,31
5. Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,33	0,25	0,25	0,36
6. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,64	0,51	0,56	0,68

Джерело: дані фінансової звітності

Побудова модель фінансової стійкості ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» дозволяє зробити висновок, що протягом 2017 – 2020 рр. діяльність підприємства характеризувалася абсолютною достатністю коштів для формування запасів, тобто фінансовий стан компанії ідентифіковано як абсолютний.

Таблиця 2.7 – Модель фінансової стійкості ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1	2	3	4	5
1. Власні оборотні кошти, тис.грн.	420951	349978	393350	609094
2. Власні оборотні та довгострокові позикові кошти, тис.грн.	427354	359312	406044	695934
3. Загальна сума коштів для формування запасів, тис.грн.	654345	686876	697501	891424
4. Запаси, тис.грн.	298379	347774	357560	464866
5. Дефіцит/надлишок власних оборотних коштів для формування запасів, тис.грн.	122572	2204	35790	144228
6. Дефіцит/надлишок власних оборотних та довгострокових позикових коштів для формування запасів, тис.грн.	128975	11538	48484	231068

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5
7. Дефіцит/надлишок загальної суми коштів для формування запасів, тис.грн.	355966	339102	339941	426558
8. Тип фінансової стійкості	Абсолютна фінансова стійкість	Абсолютна фінансова стійкість	Абсолютна фінансова стійкість	Абсолютна фінансова стійкість

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Щодо аналізу ліквідності, які зроблено на основі розрахунку коефіцієнтів ліквідності та балансу ліквідності зроблено висновок, що в цілому ситуація є стабільною, окрім дефіциту абсолютно ліквідних коштів (табл. 2.8, 2.9). Проте ситуація покращується і коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2020 р. порівняно з 2019 р. збільшився у 4 рази.

Таблиця 2.8 – Показники ліквідності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1. Коефіцієнт поточної ліквідності	2,88	2,10	2,39	4,56
2. Коефіцієнт проміжної ліквідності	1,57	1,04	1,17	2,18
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,19	0,04	0,04	0,16
4. Коефіцієнт платоспроможності	2,80	2,04	2,29	3,16

Джерело: дані фінансової звітності

Таблиця 2.9 – Баланс ліквідності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1	2	3	4	5
1. Найбільш ліквідні активи (A1), тис.грн.	43714	12706	12464	30486
2. Середньоліквідні активи (A2), тис.грн.	312252	326396	327477	396072
3. Активи повільної реалізації (A3), тис.грн.	298379	347774	357560	464866
4. Активи, що важко реалізуються (A4), тис.грн.	867853	1099542	1227535	1256450

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4	5
5. Найбільш термінові зобов'язання (П1), тис.грн.	188066	265720	215257	175205
6. Короткострокові пасиви (П2), тис.грн.	38925	61844	76200	20285
7. Довгострокові кредити і позики (П3), тис.грн.	6403	9334	12694	86840
8. Постійні пасиви (П4), тис.грн.	1288804	1449520	1620885	1865544
A1 – П1	-144352	-253014	-202793	-144719
A2 – П2	273327	264552	251277	375787
A3 – П3	291976	338440	344866	378026
P4 – A4	420951	349978	393350	609094

Джерело: дані фінансової звітності

Результати оцінювання ділової активності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» представлено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Показники ділової активності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
ПРОДУКТИВНІСТЬ				
1. Продуктивність персоналу, тис.грн/особу	1389	1597	1679	1924
2. Продуктивність активів, грн/грн	0,82	0,79	0,77	0,80
3. Продуктивність операційного капіталу, грн/грн	1,10	1,13	1,22	1,29
4. Продуктивність основних засобів, грн/грн	1,49	1,58	1,72	1,98
ШВИДКІСТЬ ОБОРОТУ				
1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів, об.	1,90	2,04	2,14	1,92
2. Коефіцієнт оборотності запасів, об.	4,17	4,04	4,17	3,68
3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, об.	3,98	4,30	4,55	4,31
ЗРОСТАННЯ				
1. Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0,02	0,01	0,03	0,04

Джерело: дані фінансової звітності

Щодо продуктивності персоналу, то спостерігається стійка зростаюча динаміка. Так, у 2020 р. порівняно з 2017 р. продуктивність праці зросла у 1,39 рази. Щодо продуктивності функціонування активів, то у 2020 р. вона була більшою ніж у попередньому 2019 р., проте менше ніж у 2017 р. Проте, можемо говорити про несуттєві зміни показника. Продуктивність основних засобів та операційного капіталу мають стійку зростаючу тенденцію. Щодо швидкості обороту оборотних активів та їх складових, то спостерігається негативна тенденція і швидкість обороту уповільнюється. Характеризуючи значення коефіцієнту стійкості економічного зростання можемо говорити про позитивну динаміку. У 2020 р. порівняно з 2017 р. значення показника збільшилося вдвічі.

Аналіз прибутковості діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» зроблено з точки зору особливостей формування прибутків, результати представлено у табл. 2.11. Так, звертає увагу той факт, що протягом досліджуваного періоду темпи зростання чистого доходу перевищували темпи зростання собівартості реалізованої продукції. Проте, темпи зростання операційних доходів перевищували темпи зростання операційних витрат лише у 2019 – 2020 рр. (рис. 2.9).

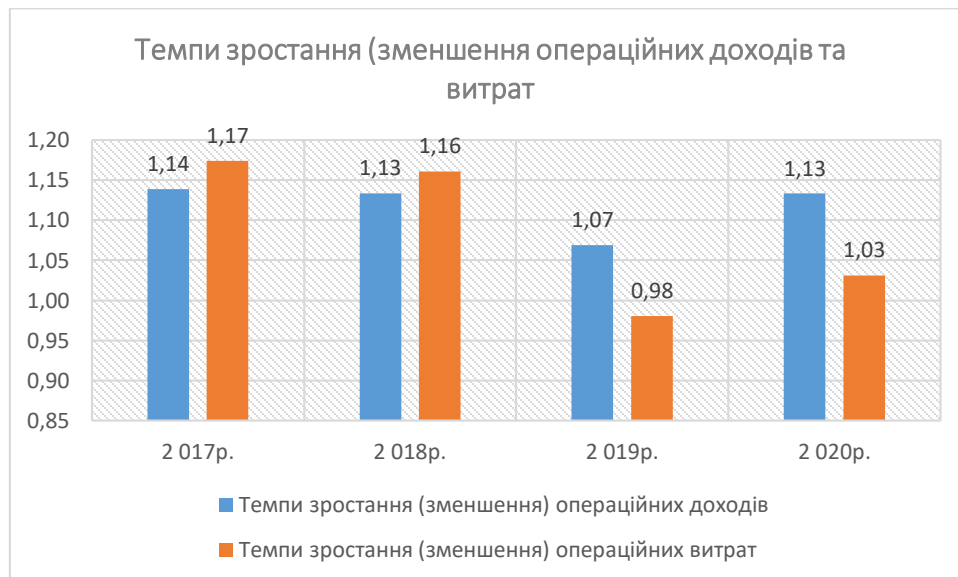

Рисунок 2.9 – Показники темпів зростання (зменшення) операційних доходів та витрат ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Таблиця 2.11 – Показники формування прибутку ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Показники	Значення, тис.грн				Абсолютні зміни до поп. року, тис.грн			Темпи приросту (зменшення), % до поп. року		
	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1. Чистий дохід	1243450	1403579	1490599	1708741	160129	87020	218142	12,88	6,20	14,63
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	751521	798750	824059	855444	47229	25309	31385	6,28	3,17	3,81
3. Валовий: прибуток	491929	604829	666540	853297	112900	61711	186757	22,95	10,20	28,02
4. Інші операційні доходи	23797	33026	45145	31448	9229	12119	-13697	38,78	36,70	-30,34
5. Адміністративні витрати	105671	142820	134608	132809	37149	-8212	-1799	35,16	-5,75	-1,34
6. Витрати на збут	227684	278251	269786	266794	50567	-8465	-2992	22,21	-3,04	-1,11
7. Інші операційні витрати	52392	100279	65440	79252	47887	-34839	13812	91,40	-34,74	21,11
8. Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	129979	116505	241851	405890	-13474	125346	164039	-10,37	107,59	67,83
9. Фінансові доходи	110	106	1575	3719	-4	1469	2144	-3,64	1385,85	136,13
10. Фінансові витрати	702	1916	4145	3254	1214	2229	-891	172,93	116,34	-21,50
11. Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	1293870	114695	239281	406055	-1179175	124586	166774	-91,14	108,62	69,70
12. Витрати (дохід) з податку на прибуток	26570	24908	27937	45144	-1662	3029	17207	-6,26	12,16	61,59
13. Чистий фінансовий результат: прибуток	104479	86758	194137	332847	-17721	107379	138710	-16,96	123,77	71,45

Джерело: дані фінансової звітності

Це позитивно відобразилося на динаміці прибутку від операційної діяльності, який у 2020 р. збільшився порівняно з попереднім роком на 67,83%. Щодо чистого прибутку, то найбільшим зростання його величини було у 2019 р. порівняно з 2018 р. (+123,77%). У 2020 р. порівняно з 2017 р. чистий прибуток ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» збільшився більше ніж у 3 рази. Це відповідно відобразилося на показниках рентабельності.

Так, якщо порівняти показники рентабельності продукції та продажу у 2020 р. порівняно з 2017 р., то спостерігається стійка зростаюча динаміка змін. Якщо у 2017 р. рентабельність продукції становила 9,4, а продажу – 8,4%, то у 2020 р. значення відповідних показників сягали 24,2% та 19,5% (рис. 2.10).

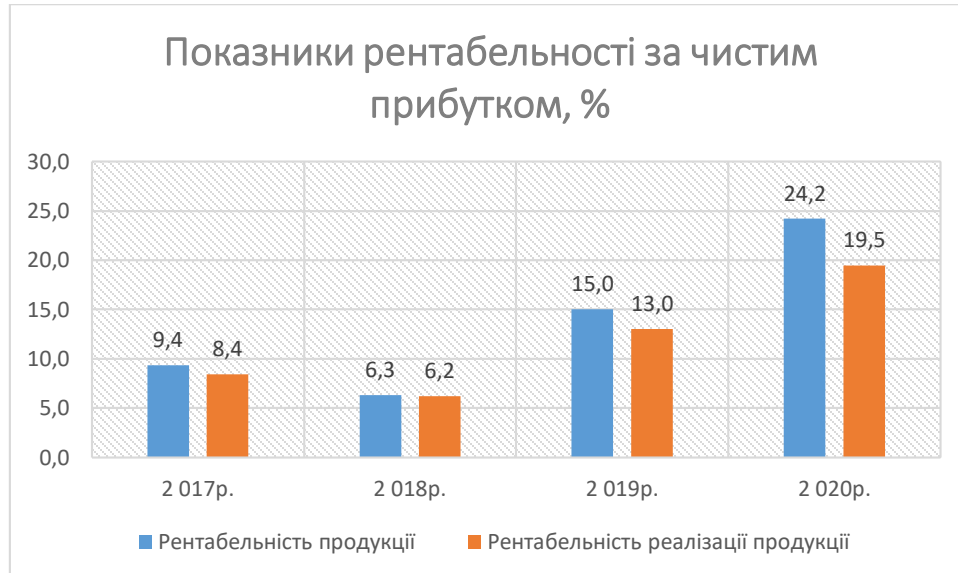

Рисунок 2.10 – Показники рентабельності продукції та її продажу ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Щодо показників рентабельності активів, операційного та власного капіталу, то також спостерігається стійка зростаюча динаміка. Так, якщо порівняти відповідні значення показників у 2020 р. та 2017 р., то рентабельність активів є більшою у 2,2 рази, рентабельність операційного капіталу – у 2,7 рази, рентабельність власного капіталу – у 2,2 рази (рис. 2.11).

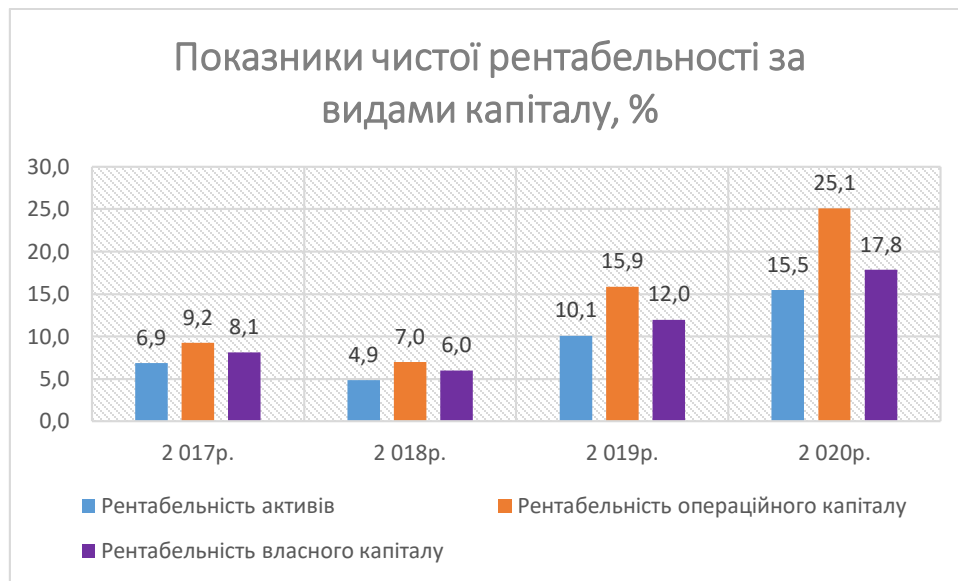

Рисунок 2.11 – Показники рентабельності капіталу ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр.

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Результати факторного аналізу чистої рентабельності власного капіталу на основі *DuPont* моделі (табл. 2.12) дозволяє звернути увагу на такий момент, що найбільш впливовим фактором змін фінансової рентабельності є зміна чистої рентабельності продажу продукції протягом усього досліджуваного інтервалу.

Таблиця 2.12 –*DuPont*-модель аналізу чистої рентабельності власного капіталу ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1	2	3	4	5	6
Вихідні дані:					
1. Чистий прибуток, тис.грн	110472	104479	86758	194137	332847
2. Середньорічна величина власного капіталу, тис.грн	1142256	1288804	1449520	1620885	1865544
3. Середньорічна величина позикового капіталу, тис.грн	260144	233394	336898	304151	282330
4. Середньорічна величина активів, тис.грн	1402400	1522198	1786418	1925036	2147874
5. Чистий дохід, тис.грн	1081990	1243450	1403579	1490599	1708741
Фактори впливу:					
6. Чиста рентабельність реалізації продукції (послуг), %	10,21	8,40	6,18	13,02	19,48

Продовження таблиці 2.12

1	2	3	4	5	6
7. Продуктивність активів, грн/грн	0,77	0,82	0,79	0,77	0,80
8. Коефіцієнт структури капіталу	0,23	0,18	0,23	0,19	0,15
Абсолютна зміна фінансової рентабельності за рахунок змін, %:					
9. Чистої рентабельності реалізації продукції (послуг)		-1,71	-2,14	6,63	5,94
10. Продуктивності функціонування активів		0,47	-0,23	-0,18	0,49
11. Коефіцієнту структури капіталу		-0,32	0,25	-0,45	-0,56
Сукупний вплив факторів		-1,56	-2,12	5,99	5,86

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності

Якщо порівняти показники чистої рентабельності активів та середньозважених витрат на капітал (рис. 2.12)

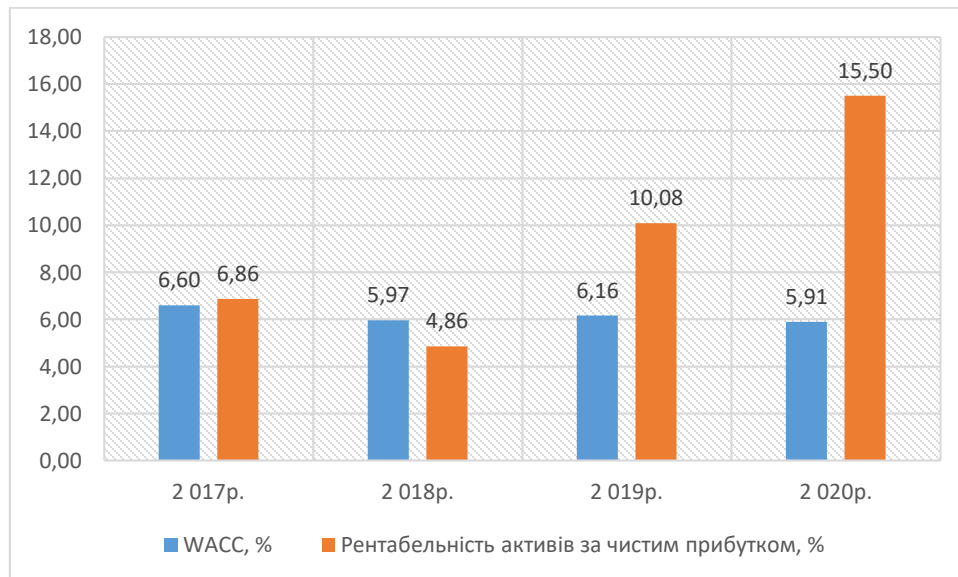

Рисунок 2.12 – Показники доходності та витрат на капітал ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: розраховано за даними фінансової та управлінської звітності

Якщо узагальнити представлені у роботі оцінки ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», то можемо констатувати наявність позитивної динаміки фінансово-економічних оцінок, що дозволяє говорити про підвищення ефективності діяльності досліджуваного бізнесу.

2.3 Оцінювання ефективності діяльності підприємства на основі методу узагальнення показників

Представлена у роботі аналітична інформація щодо ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», а також аналітика рейтингових агенцій та інформація мережі Інтернет, дозволяють сформувати цілісне уявлення про рівень ефективності діяльності досліджуваної компанії. Для такої цілісної оцінки нами було використано такі критерії, які дозволяють робити висновки щодо рівня ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» [46]:

- конкурентоспроможність підприємства;
- фінансово-економічний стан підприємства.

Оцінювання конкурентоспроможності підприємства потрібно робити у порівнянні з компаніями-конкурентами вітчизняного ринку. Для цього скористаємося загальнонаціональним рейтингом «Репутаційні активісти» [42]. Для оцінки конкурентоспроможності будуть прийняті позиції, за якими здійснювалися оцінки, а відповідні значення будуть розраховані з точки зору відповідності максимальному показнику за даним параметром. Такими параметрами обрано такі:

- інноваційний підхід до розвитку бізнесу
- антикризова стійкість
- медіа-активність
- іміджевий капітал
- репутаційна стабільність.

Оцінювання фінансово-економічного стану буде зроблено за такими параметрами:

- фінансовий ризик
- ліквідність
- прибутковість.

Методичний підхід до оцінювання узагальнюючого індексу ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» представлено у табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Методичний підхід до розрахунку узагальнюючого індексу ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Проекція оцінювання	Система показників	Вагомість	
		у проєкції	в індексі
Конкурентоспроможність ($I_{\text{конкур}}$)	Інноваційний підхід до розвитку бізнесу	0,3	0,65
	Антикризова стійкість	0,2	
	Медіаактивність	0,2	
	Іміджевий капітал	0,15	
	Репутаційна стабільність	0,15	
Фінансово-економічний стан ($I_{\text{фін-екон}}$)	Коефіцієнт автономії	0,15	0,35
	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,10	
	Коефіцієнт поточної ліквідності	0,10	
	Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,15	
	Рентабельність активів за чистим прибутком	0,5	

Джерело: сформовано за даними [46]

Як вже було зазначено вихідні дані та еталонні значення для розрахунку субіндексу конкурентоспроможності будуть отримані на основі даних рейтингу «Репутаційні активісти». Результати представлено у табл. 2.14. Варто зазначити, що дані за такими параметрами у 2017 р. є відсутніми, а у 2020 – 2021 рр. досліджуване підприємство не попало до ТОП-10 репутаційних активістів. Причиною є не погіршення діяльності компанії, а більш активні дії конкурентів.

Таблиця 2.14 – Вихідні дані та еталонні значення для розрахунку субіндексу конкурентоспроможності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1	2	3	4	5
ФАКТИЧНІ ЗНАЧЕННЯ				
1. Інноваційний підхід до розвитку бізнесу	30,13	40,67	30,10	33,11
2. Антикризова стійкість	32,00	36,67	29,13	37,74
3. Медіаактивність	36,00	37,00	31,24	33,44
4. Іміджевий капітал	31,75	40,00	31,20	27,14
5. Репутаційна стабільність	37,50	39,33	34,13	37,56

Продовження таблиці 2.14

1	2	3	4	5
ЕТАЛОННІ ЗНАЧЕННЯ				
1. Інноваційний підхід до розвитку бізнесу	37,74	41,35	43,50	37,74
2. Антикризова стійкість	40,00	41,60	42,50	40,00
3. Медіаактивність	43,25	42,50	44,17	43,25
4. Іміджевий капітал	42,00	43,50	43,00	42,00
5. Репутаційна стабільність	42,40	46,00	43,17	42,40

Джерело: сформовано за даними [42]

На основі представлених даних, за якими оцінюється конкурентоспроможність компанії та даними фінансово-економічного аналізу сформовано оцінки рівня відповідності фактичних показників еталонним або критичним значенням. Результати представлено у табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Показники формування узагальнюючого індексу ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1. Узагальнюючий індекс конкурентоспроможності			
1.1. Інноваційний підхід до розвитку бізнесу	0,80	0,98	0,69
1.2. Антикризова стійкість	0,80	0,88	0,69
1.3. Медіаактивність	0,83	0,87	0,71
1.4. Іміджевий капітал	0,76	0,92	0,73
1.5. Репутаційна стабільність	0,88	0,86	0,79
2. Узагальнюючий індекс фінансово-економічного стану			
2.1. Коефіцієнт автономії	1,00	1,00	1,00
2.2. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,85	0,94	1,00
2.3. Коефіцієнт поточної ліквідності	1,00	1,00	1,00
2.4. Коефіцієнт проміжної ліквідності	1,00	1,00	1,00
2.5. Рентабельність активів за чистим прибутком	0,81	1,00	1,00

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності та [42]

Якщо проаналізувати отримані результати, то варто зазначити, що у 2020 – 2021 рр. відповідність показників конкурентоспроможності еталонним значенням

зменшується. Проте, з точки зору динаміки, наприклад, бюджетів, є зростаючою. Так, бюджети витрат на рекламу у медіа та витрати на НДДКР мають зростаючу динаміку (рис. 2.13). Як вже було зазначено, конкуренти засосовують більш креативні методи роботи зі стейкхолдерами та є більш проактивними на фармацевтичному ринку України.

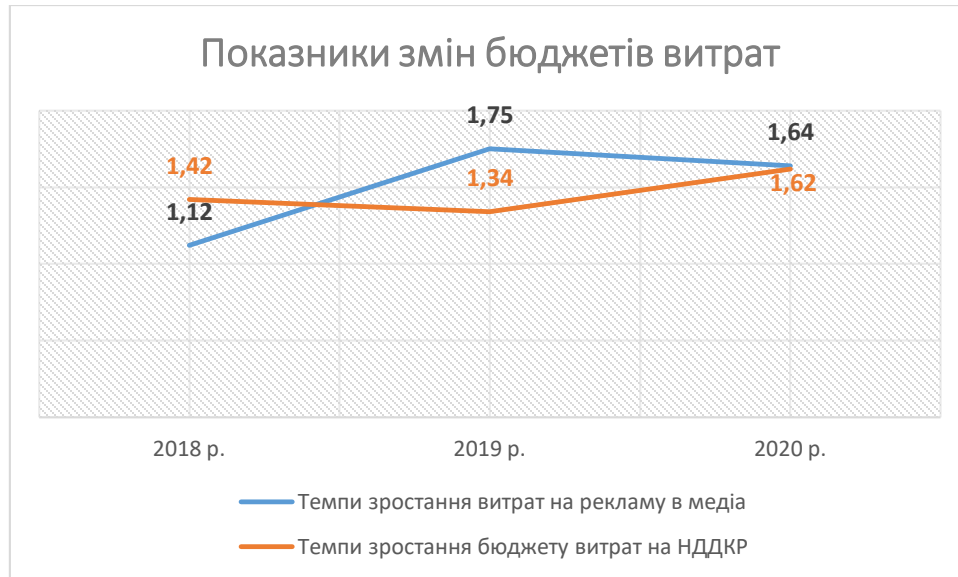

Рисунок 2.13 – Показники змін бюджетів витрат ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: дані управлінської звітності

Результати розрахунки субіндексів конкурентоспроможності та фінансово-економічного стану, а також узагальнюючого індексу ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» (рис. 2.14) дозволяють зробити такі узагальнення та висновки:

- узагальнюючий індекс конкурентоспроможності протягом 2018 – 2019 рр. характеризувався зростаючою динамікою змін. Так, якщо у 2018 р. відповідний показник становив 0,81, то у 2019 р. він збільшився до 0,91. Проте, у 2020 р. ситуація погіршилася і значення субіндекса зменшилося до 0,71. Варто звернути увагу, що у даному періоді зросли значення максимальних оцінок, відповідно, значення

показників для ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» зменшилися, що і вплинуло на субіндекс конкурентоспроможності;

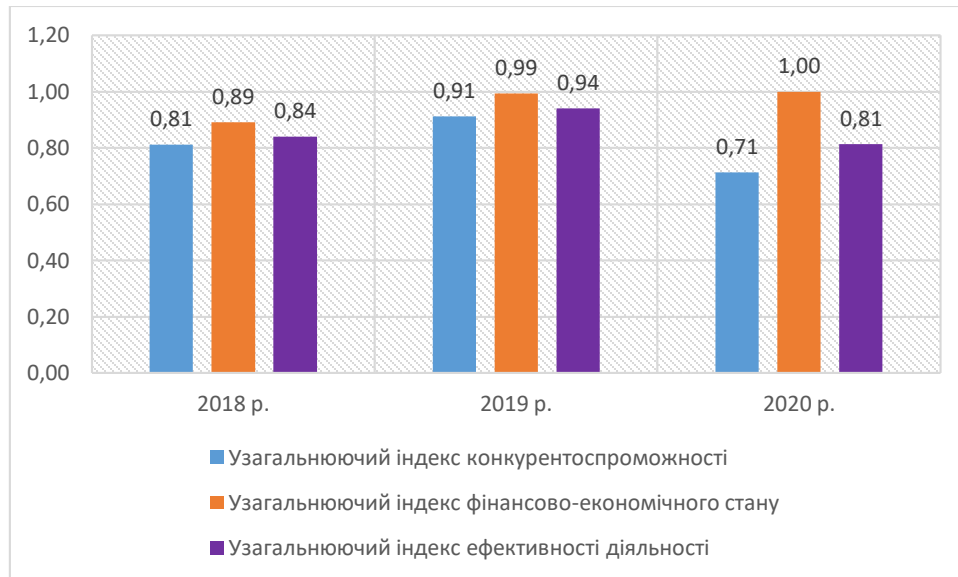

Рисунок 2.14 – Показники узагальнюючого індексу ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності та []

– узагальнюючий індекс фінансово-економічного стану є достатньо високим протягом 2018 – 2020 рр., а у 2018 р. сягає максимального значення. Це свідчить про високий рівень фінансово-економічної ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»;

– щодо узагальнюючого індексу ефективності діяльності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», то його значення зросло у 2019 р. порівняно з 2018 р., проте у 2020 р. суттєво знизилося, що пояснюється зменшенням субіндексу конкурентоспроможності компанії.

Таким чином, узагальнюючи представлені розрахунки щодо ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2017 – 2020 рр. дозволяють говорити про те, що компанія є фінансово стійкою, ліквідною, прибутковою, характеризується достатнім рівнем ділової активності. Щодо зовнішніх аспектів ефективності, то протягом 2017 – 2020 рр. досліджуване підприємство входило до

ТОП-10 репутаційних активістів у фармацевтичній індустрії, проте позиції компанії у 2020 – 2021 рр. пошатнулися. Це пояснюється активним розвитком фармацевтичного бізнесу в Україні та більш активною поведінкою основних конкурентів компанії, які фактично є лідерми вітчизняного ринку лікарських засобів. Проте досліджувана компанія має вагомий потенціал розвитку і досить широкі можливості, що актуалізує потребу у розробці відповідних рішень, які спрямовані на забезпечення зростання ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ».

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР «БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»

3.1 Розробка проєкту підвищення ефективності діяльності фармацевтичної компанії

Якщо говорити про підвищення ефективності діяльності будь-якої фармацевтичної компанії, варто розуміти усю специку роботи і проблеми функціонування на вітчизняному ринку лікарських засобів. Так, вітчизняний ринок є достатньо кокнуентним. Серед ідентифікованих виробників ринку досліджувана компанія ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» має найменшу частку – 1,2% (рис. 3.1).

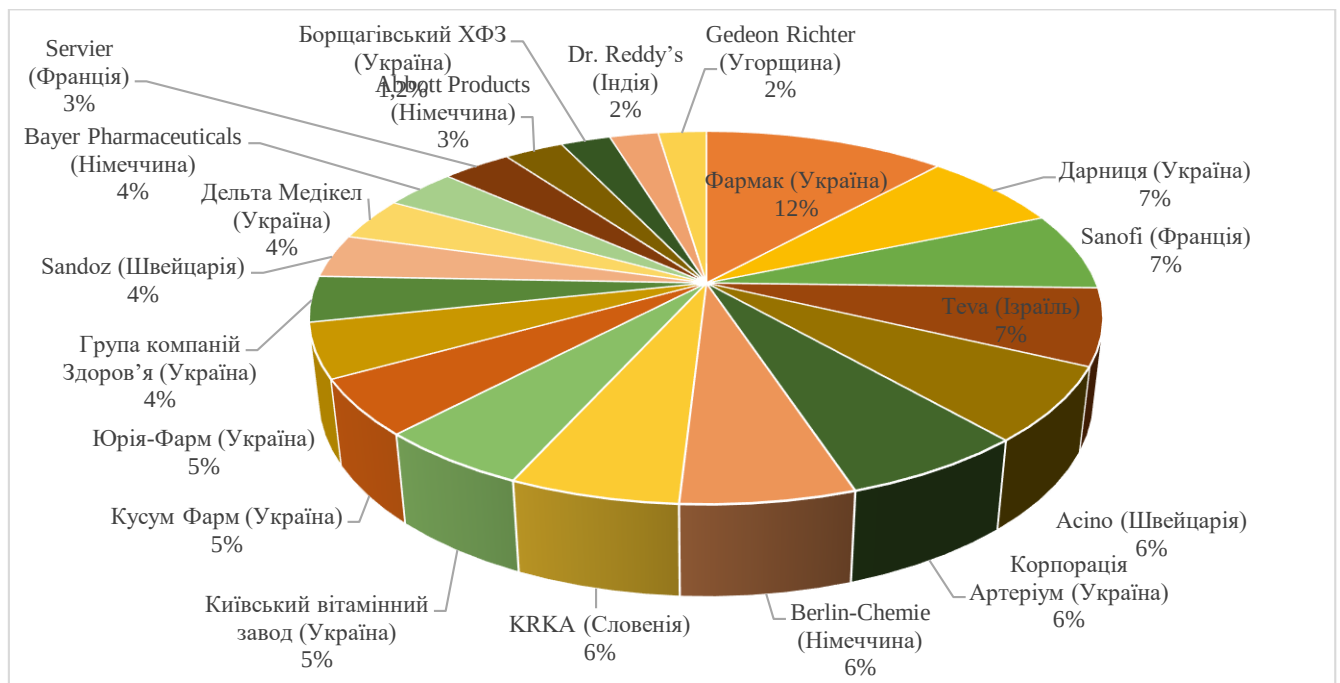

Рисунок 3.1 – Показники розподілу ринку лікарських засобів в Україні станом на середину 2022 р.

Якщо ідентифікувати інші проблеми, то вони можуть бути описані таким чином (рис. 3.2):

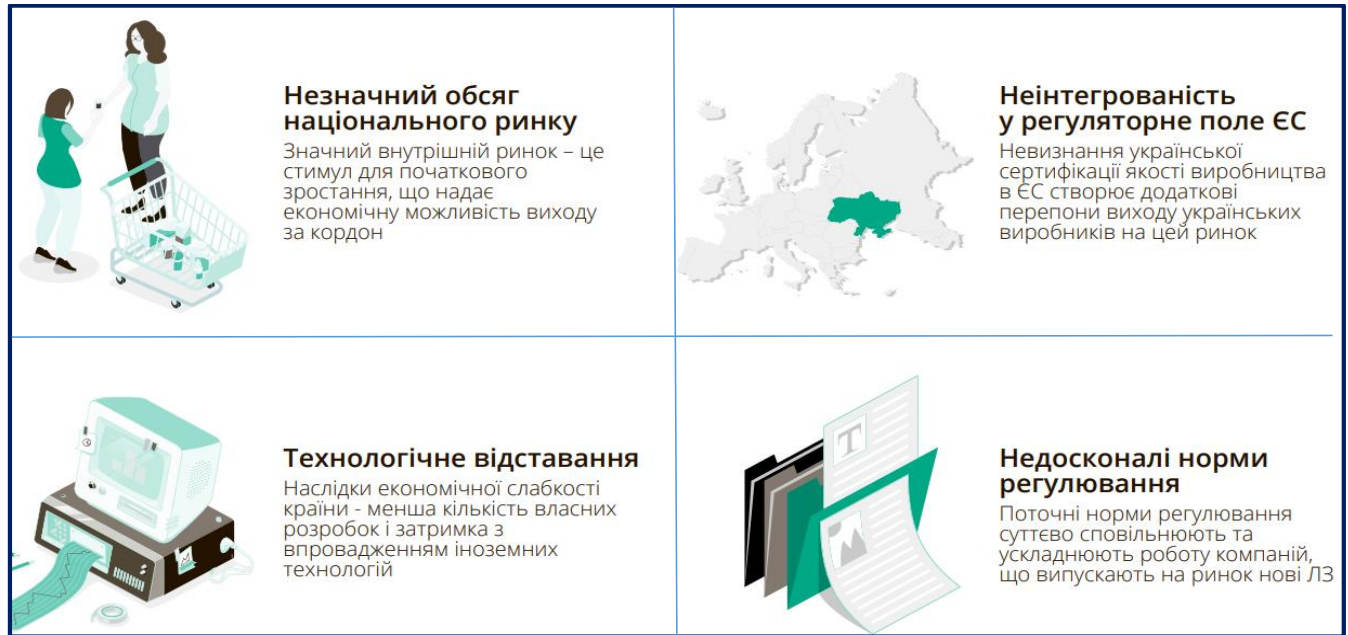

Рисунок 3.2 – Особливості вітчизняного ринку лікарських засобів України

Джерело: розроблено автором на основі [52]

- вітчизняний ринок лікарських засобів є незначним у масштабах світового ринку, проте на внутрішньому ринку є присутніми чимало зарубіжних компаній;
- порівняно зі світовим ринком вітчизняний ринок лікарських засобів характеризується технологічною відсталістю, що має прояв у кількості власних розробок компаній або впровадженням передових зарубіжних технологій виробництва;
- однією з ключових проблем вітчизняного фармацевтичного ринку є те, що в ЄС не визнається українська сертифікація якості виробництва. Це створює значні проблеми для вітчизняних фармацевтичних компаній при виході на європейські ринки;

– в Україні є дуже недосконалими норми регулювання фармацевтичного бізнесу, що досить сильно гальмує можливості розвитку вітчизняних виробників лікарських засобів.

Аналізуючи доступні дані щодо бюджетів витрат провідних українських фармацевтичних компаній таких як ПрАТ «Фарма», ПрАТ «Дарниця», доходимо висновку, що протягом останніх трьох років суттєво збільшуються бюджети на реалізацію проєктів цифровізації бізнесу. Напрямки цифровізації є різними та інформація про це не розголошується, проте очевидним є той факт, що такі тенденцію принципово змінюють логіку функціонування бізнесу.

Якщо характеризувати рівень цифровізації діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», то можемо зробити висновок, що компанія значно відстає від своїх основних конкурентів. Так, якщо характеризувати систему електронного документообігу, то можемо говорити про те, що на підприємстві використовуються різні програмні продукти, проте характеризувати це як цілісну синхронізовану систему досить важко. Якщо говорити про цифровізацію бізнес-процесів, то також, на підприємстві використовується сучасна ERP-система, яка дозволяє здійснювати планування та розподіл ресурсів, оцифровані окремі виробничі процеси. Проте, системності цього процесу не спостерігається.

На даний момент, коли ситуація в країні є критичної з точки зору забезпечення електропостачання, дуже сильно актуалізувалася проблематика виникнення неполадок у роботі виробничого устаткування. Відтак, багато часу і коштів витрачається на усунення таких проблем та призводить до збоїв у роботі технологічних ліній та порушенні термінів випуску продукції. У такій ситуації досить корисною є розробка стартапу *a-Gnostics*, який пропонує послугу по виявленню несправностей та прогнозування відмов у роботі обладнання з використанням технологій штучного інтелекту.

Крім того, досить цікавим є досвід співпраці компанії *a-Gnostics* з МХП в області впровадження системи віртуального енергетика. Впровадження такої

системи дозволяє здійснити оптимізацію витрат компанії на закупівлю електроенергії. Питання зниження енергомісткості виробництва є досить актуальними для досліджуваного підприємства, так як відповідно до стандартів GMP виробничі приміщення мають спеціальні системи вентиляції та кондиціонування. Тобто усі виробничі приміщення є оснащеними спеціальними системами обробки та фільтрації повітря класу С (клас ISO 7). У таких системах споживання електроенергії є майже у десять разів більше порівняно із звичайними системами кондиціонування. У калькуляції, витрати на електроенергію у таких системах становлять майже 65% загальних енергетичних витрат. Відповідно, можливі питання економії на енерговитратах є критично актуальними для ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ».

Окрім впровадження системи віртуального енергетика, доречно було б говорити про модернізацію системи вентиляції та кондиціонування приміщень, в яких виготовляється стерильна продукція. Зараз зарубіжні компанії активно впроваджують бар'єрні системи *RABS (Reduced Access Barrier System*, бар'єрна система з обмеженим доступом). При використанні системи *RABS* відпрацьоване повітря не викидається у виробниче приміщення, а рециркулює або виводиться через спеціальні канали. Використання такої системи порівняно з технологіями очистки та вентиляції повітря, які зараз експлуатуються на досліджуваному підприємстві, дозволить зменшити витрати на управління повітряними потоками на 35% та зменшити витрати електроенергії на експлуатацію таких установок.

Ще одним напрямком підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» є вивод на ринок нових видів продукції на основі продуктів бджолярства. У продуктовому портфелі іновацій досліджуваної компанії є розробки продуктів, які вже пройшли випробування та відповідну сертифікацію і можуть бути реалізовані кінцевому споживачу. Переваг у виробництві такої продукції дуже багато. Попри корисні властивості самих продуктів, які характеризуються профілактичною дією, підприємство повністю забезпечено

сировиною вітчизняного виробництва. Це є конкурентною перевагою порівняно з виробництвом аналогічної продукції зарубіжних виробників, які імпортують сировину, що відповідно, відображається на собівартості та ціні кінцевих продуктів. Підприємство планувало вийти з новим продуктом на ринок у другій половині 2022 р. Проте, із-за війни з РФ плани було відкладено на період її закінчення. Про те, на наш погляд, немає причин для відкладання даного проєкту, а продукція такого напрямку завжди затребувана у споживача, так як медові традиції закладено в культурі нашого народу.

Таким чином, основними напрямками реалізації в межах проєкту підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» є:

- випуск нових видів продукції на основі продуктів бджолярства;
- впровадження системи віртуального енергетика;
- впровадження онлайн системи щодо виявленню несправностей та прогнозування відмов у роботі обладнання з використанням технологій штучного інтелекту;
- модернізація системи вентиляції та очищення повітря.

Щодо випуску та продажу продуктів на основі бджолярської сировини, то у розрахунки будуть закладені мінімальні обсяги продажу, які оцінюються у 2023 р. – 25400 тис.грн, 2024 - 2025 рр. по 55000 тис.грн щорічно. Якщо планові показники виручки зкорегувати на можливі обсяги реалізації БАДів на основі продуктів бджолярства, то зростання чистого доходу порівняно з плановим буде становити у (рис. 3.3):

- 2023 р. – 1,4%;
- 2024 р. – 2,7%;
- 2025 р. – 2,4%.

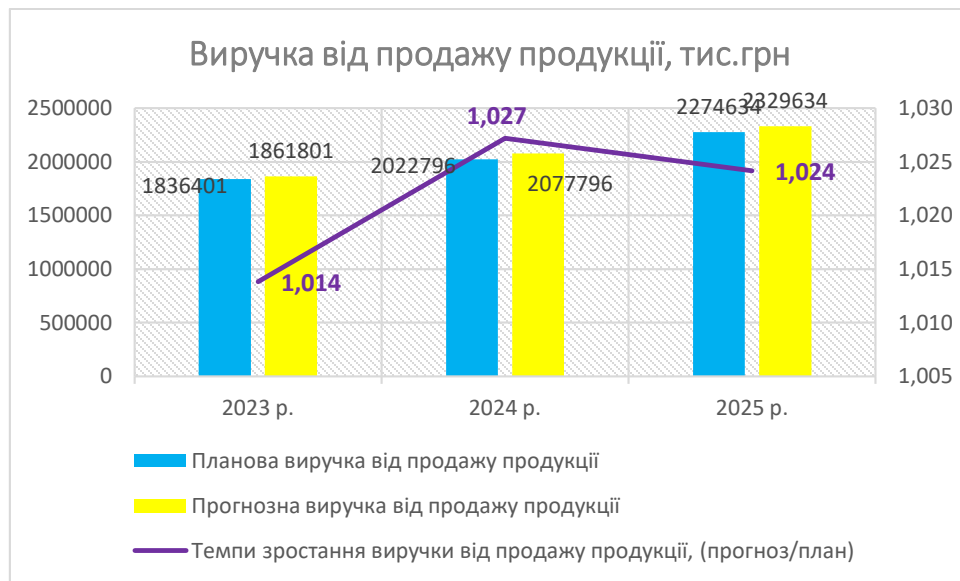

Рисунок 3.3 – Планові та прогнозні показники виручки від продажу продукції ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Щодо впровадження системи віртуального енергетика, то основним ефектом є зменшення витрат на електроенергію. Такий же ефект очікується від модернізації системи вентиляції та очищення повітря. За даними управлінської звітності бюджет витрат на впровадження системи віртуального енергетика буде коштувати 185 тис.дол.США (11400 тис.грн). Дана система передбачає закупку обладнання на суму 225 тис. дол.США (9000 тис.грн) і 60 тис.дол.США (2400 тис.грн) – програмне забезпечення.

Щодо системи RABS то її вартість становить близько 475 тис.дол.США (19 000 тис.грн), а її термін експлуатації до 15 років. Щорічні додаткові витрати на експлуатацію системи RABS близько 45 тис.дол.США (1800 тис.грн.). За рахунок впровадження системи віртуального енергетика та системи RABS економія на енерговитратах може сягати щонайменш на 5%.

Тобто відповідно до планових показників енерговитрати становлять у:

2023 р. – 140716 тис.грн;

2024 р. – 158575 тис.грн;

2025 р. – 176984 тис.грн.

Відповідно, за умови зниження енерговитрат на 5% їх величина буде становити (рис. 3.4):

2023 р. – 133680 тис.грн;

2024 р. – 150646 тис.грн;

2025 р. – 168135 тис.грн.

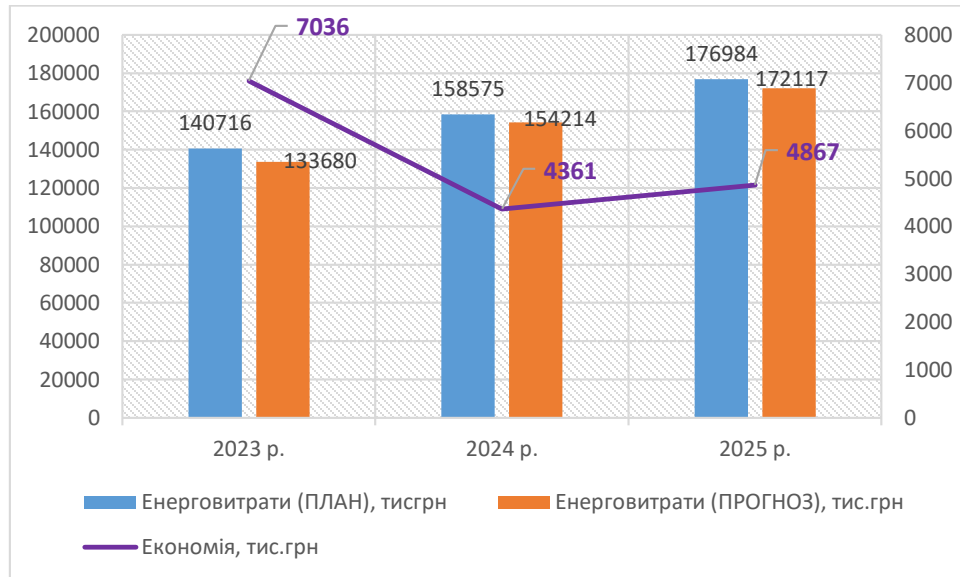

Рисунок 3.4 – Планові та прогнозні показники енерговитрат ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Щодо впровадження онлайн системи щодо виявлення несправностей та прогнозування відмов у роботі обладнання з використанням технологій штучного інтелекту потребує бюджету витрат близька 250 тис.дол.США (10000 тис.грн), з яких 7800 – це витрати на необхідне обладнання та 2200 тис.грн – програмне забезпечення. Економія витрат може становити 650 тис.грн. на рік. До впровадження такої системи витрати на утримання та експлуатацію обладнання становили близька 18 000 тис.грн. За рахунок своєчасного реагування економія буде становити до 3%. Незважаючи на начебто незначну економію, варто зазначити, що втрати від коливання напруги восени 2022 р. були критично високими з точки

зору виходу обладнання зі строю. Якщо війна продовжиться, плюс відновлення енергетичної інфраструктури буде тривалим, то така система буде забезпечувати завчасне виявлення слаючих місць у роботі обладнання та недоведення його до критичної точки, коли вартість ремонтів є дуже високою.

Таким чином, загальний бюджет інвестиційних витрат на реалізацію проєкту підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» буде становити 40400 тис.грн, з яких (рис. 3.5):

- впровадження системи віртуального енергетика – 11400 тис.грн;
- реалізація системи вентиляції та очищення повітря RABS – 19000 тис.грн;
- впровадження онлайн-системи виявлення несправностей – 10000 тис.грн.

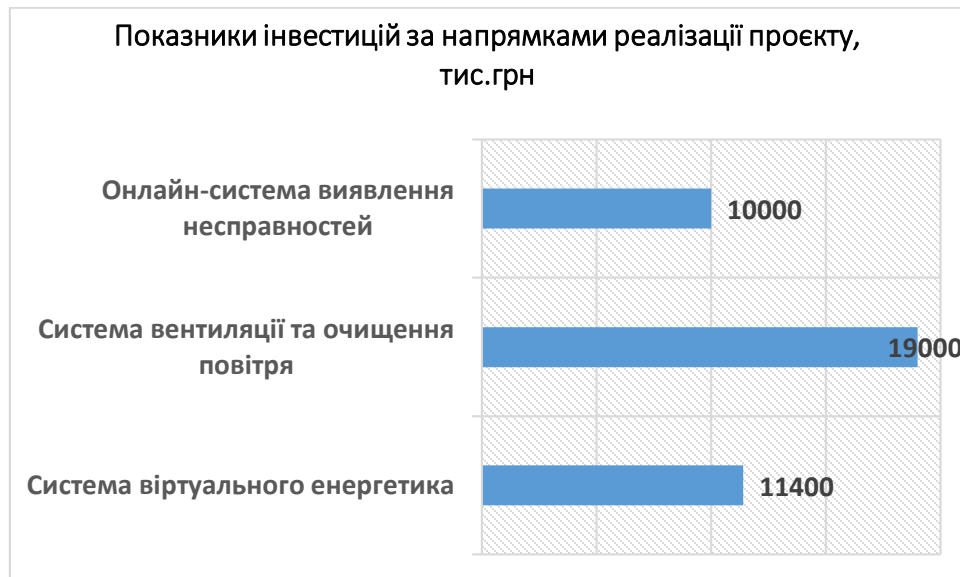

Рисунок 3.5 – Показники капіталовкладень за проєктом підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Якщо розглянути бюджет інвестиційних витрат з точки зору об'єкту вкладення капіталу, то вкладення у закупку обладнання будуть становити 35800 тис.грн, у програмне забезпечення – 4600. Виконавцем проєктів впровадження

віртуального енергетика та онлайн-системи виявлення несправностей є стартап *a-Gnostics*.

3.2 Економічне обґрунтування доцільності реалізації розробленого проєкту

На основі представлених організаційно-економічних параметрів проєкту можемо оцінити витрати та результати і зробити висновки щодо економічної доцільності реалізації розроблених рекомендацій. Щодо витрат, то прогнозування буде зроблено з урахуванням їх розподілу на постійні та змінні, а відправною точкою для розрахунку будуть прийняті планові показники компанії на 2023 – 2025 рр.

Якщо характеризувати змінні витрати, то має сенс говорити про збільшення планових витрат на зростання обсягів виробництва та продажу за рахунок продукції бджолярства. З урахуванням визначених темпів зростання (рис. 3.3) прогнозні змінні витрати за умови реалізації розробленого проєкту будуть дорівнювати (рис. 3.6):

у 2023 р. – 740297 тис.грн;

у 2024 р. – 759423 тис.грн;

у 2025 р. – 756110 тис.грн.

Щодо постійних витрат, то вони потребують деталізації. Так, капіталовкладення будуть включатися у витрати на основі амортизаційних відрахувань. Для прогнозування буде обраний метод рівномірного нарахування амортизації з урахуванням терміну експлуатації.

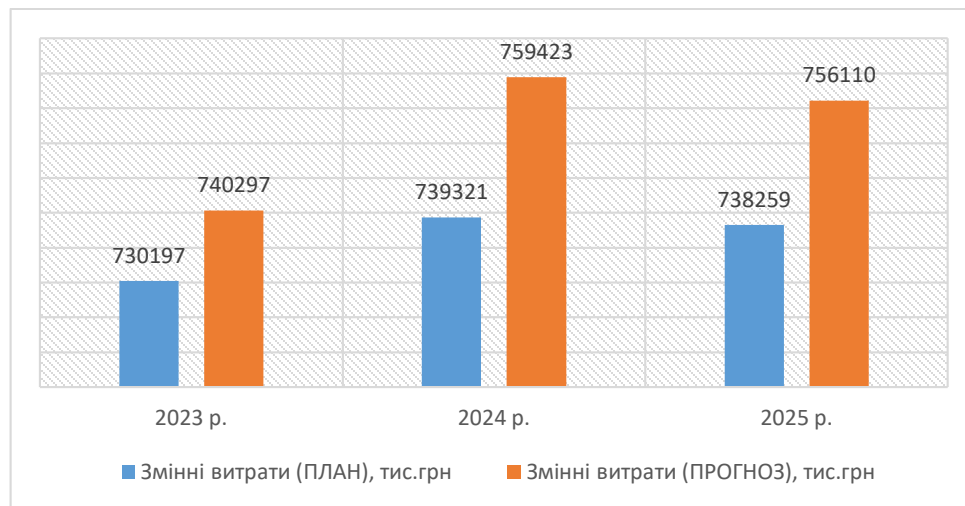

Рисунок 3.6 – Показники змінних витрат діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Для обладнання, яке необхідно закупити для впровадження системи віртуального енергетика такий термін становить 8 років. Для системи RABS – 15 років. Для обладнання онлайн-системи виявлення несправностей обладнання – 6 років. Відповідно, амортизація буде дорівнювати 1858 тис.грн:

$$9000 / 8 + 19000 / 15 + 7800 / 6 = 1125 + 1267 + 1300 = 3692 \text{ тис.грн}$$

Для розрахунку амортизаційних відрахувань для програмного забезпечення буде прийнято термін 4 роки. Відповідно щорічна величина амортизації програмного забезпечення буде становити 1150 тис.грн:

$$(2400 + 2200) / 4 = 1150 \text{ тис.грн}$$

Таким чином протягом 2023 – 2025 рр. планові постійні витрати мають бути збільшені на величину амортизації у сумі 4842 тис.грн:

$$3692 + 1150 = 4842 \text{ тис.грн}$$

Крім того, планові постійні витрати потрібно збільшити на величину витрат на утримання та експлуатацію обладнання системи RABS, які складають 1800 тис.грн.

Фактично, збільшення постійних витрат буде відбуватися щорічно на суму $4842 + 1800 = 6642$ тис.грн.

Щодо економії на поточних витратах, то від впровадження онлайн системи виявлення несправностей обладнання ця величина буде сягати 650 тис.грн/рік. А ефект від впровадження системи віртуального енергетика забезпечить економію електроенергії, яка щорічно буде становити:

- у 2023 р. – 23922 тис.грн;
- у 2024 р. – 26958 тис.грн;
- у 2025 р. – 30087 тис.грн.

Базуючись на даній інформації розраховано постійні витрати та загальну величину поточних витрат за умови реалізації розробленого проєкту (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Показники формування поточних витрат за умови реалізації розробленого проєкту

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1. Змінні витрати, тис.грн			
план	730197	739321	738259
прогноз	740297	759423	756110
2. Постійні витрати, тис.грн			
план	670075	689457	707935
прогноз	669031	691088	709060
<i>у тому числі</i>			
збільшення постійних витрат:	6642	6642	6642
за рахунок амортизації обладнання	3692	3692	3692
за рахунок амортизації програмного забезпечення	1150	1150	1150
за рахунок зростання витрат на утримання та експлуатацію системи RABS	1800	1800	1800
економія постійних витрат:	7686	5011	5517
на енерговитратах	7036	4361	4867
за рахунок попередження відмов у роботі обладнання	650	650	650
3. Поточні витрати, тис.грн			
план	1400273	1428778	1446194
прогноз	1409328	1450511	1465170

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Аналіз поточних витрат та результатів та їх співвідношення дозволяє зробити такі висновки:

– темпи зростання доходів за умови реалізації проєкту порівняно з плановими показниками є більш високими порівняно з темпами зростання витрат, що дозволяє зробити висновок про те, що з економічної точки зору реалізація проєкту є вигідним варіантом. Так, середньорічні темпи зростання доходів за 2023 – 2025 рр. зростали на 2,17%, при цьому витрати зростали на 1,16% (рис. 3.7);

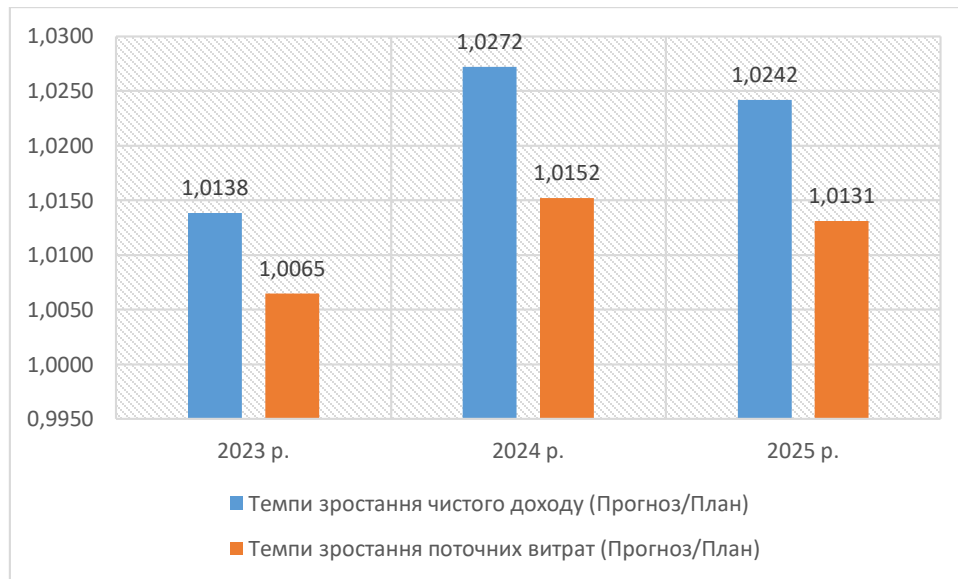

Рисунок 3.7 – Показники змін доходів та витрат за планом та проєктом

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

– враховуючи те, що фінансування розробленого проєкту здійснюється за рахунок власних коштів, було розраховано величину чистого прибутку. Так, отримані результати свідчать про те, що реалізація проєкту порівняно з плановими показниками забезпечує більш високу величину прибутку у 2023 р. – у 1,11 рази, у 2024 р. – у 1,44 рази, у 2025 р. – у 1,95 рази. (рис. 3.8).

Рисунок 3.8 – Показники чистого прибутку у 2023 – 2025 рр.

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Розрахунок показників ефективності капіталовкладень на основі використання концепції дисконтування представлено у табл. 3.2. Так, на основі дисконтованих грошових потоків та дисконтованих інвестицій розраховано систему показників, які дозволяють зробити висновок про економічну доцільність вкладення коштів у розроблений проєкт.

Таблиця 3.2 – Показники дисконтованих результатів та витрат за проєктом

Показники	2023 р.		2024 р.	2025 р.	Разом
	початок	кінець			
1. Чистий прибуток, тис.грн	371028	514374	708860	1594262	371028
2. Амортизаційні відрахування, тис.грн	47144	48005	48532	143681	47144
3. Грошові потоки, тис.грн	418172	562379	757392	1737943	418172
4. Інвестиції, тис.грн	40400	0	0	0	0
5. Дисконтний множник для ставки 30%	1,000	0,769	0,592	0,455	0,769
6. Дисконтовані грошові потоки, тис.грн	0	321671	332769	344739	999179
7. Дисконтовані інвестиції, тис.грн	40400	0	0	0	40400

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Чиста поточна вартість за проєктом:

$$NPV_{30\%} = 999179 - 40400 = 958779 \text{ тис. грн}$$

Індекс рентабельності інвестицій за проєктом:

$$PI_{30\%} = 999179/40400 = 24,7$$

Термін окупності капіталовкладень за проєктом:

$$PBP_{30\%} = \frac{40400}{(999179 \div 3)} = 0,12 \text{ року}$$

Розраховані показники свідчать про те, що інвестування 40400 тис.грн у розроблені рекомендації є досить вигідно, навіть за умови досить високої дисконтної ставки, яку прийнято на рівні 30% (інфляція, яку прогнозують в Україні на 2023 р.).

3.3 Прогнозні показники ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації розробленого проєкту

З метою оцінювання прогнозних показників ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації розробленого проєкту необхідно сформувані інформаційну базу у вигляді прогнозних показників агрегованого балансу. За основу розрахунку будуть прийняті планові показники, які представлені у табл. Б.1, додаток Б. Планові показники змінювалися на величину, як зумовили проєктні заходи. Результати прогнозного балансу представлені у табл. 3.3.

Базуючись на фінансово-економічних результатах, які отримано від реалізації проєкту та прогнозних даних агрегованого балансу розрахуємо показники ефективності діяльності, які можуть бути на досліджуваному підприємстві за умови реалізації проєкту.

Таблиця 3.3 – Прогнозні показники агрегованого балансу ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2023 – 2025 рр.

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1. Основні засоби, тис.грн	1002150	998458	994766
2. Нематеріальні активи, тис.грн	13502	12352	11202
3. Необоротні активи, тис.грн	1727455	1844659	1869847
4. Оборотні активи, тис.грн	925119	977878	1094959
5. Активи, тис.грн	2652574	2822538	2964805
6. Власний капітал, тис.грн	2451125	2608123	2762481
7. Позиковий капітал, тис.грн	201449	214415	298734

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Щодо коефіцієнту автономії (рис. 3.10), то враховуючи те, що підприємство фінансує розроблений проєкт за рахунок власних 00коштів, а отриману величину прибутку реінвестує у діяльність компанії, то суттєвих змін у структурі капіталу не відбулося. Власний капітал складає переважну частку у фінансуванні активів досліджуваного підприємства.

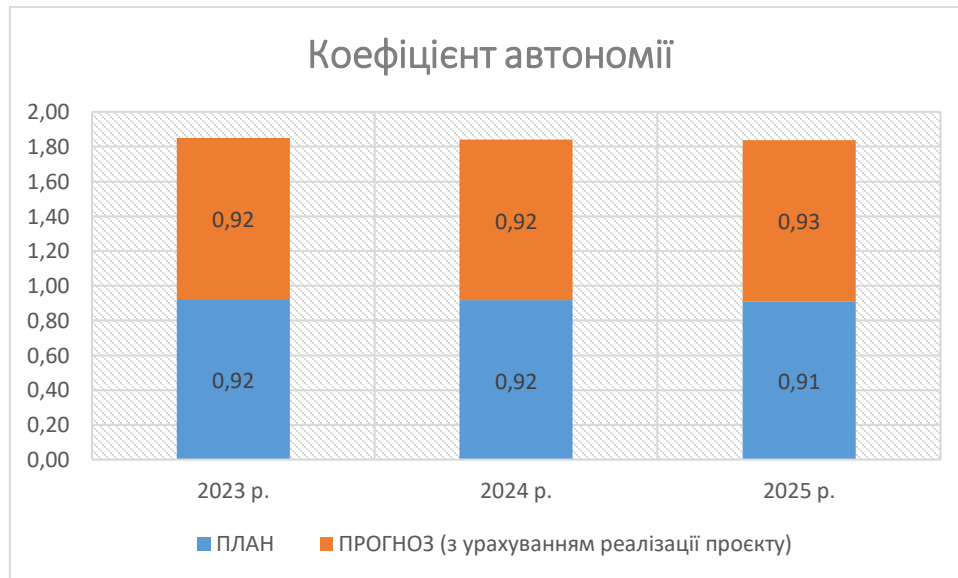

Рисунок 3.10 – Показники коефіцієнту автономії ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2023 – 2025 рр. за умови реалізації розробленого проєкту

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Якщо характеризувати ефективність фінансування діяльності за критерієм рентабельності власного капіталу, то варто констатувати наявність стійкої зростаючої тенденції для прогнозних показників порівняно з плановими. Це зумовлено більш високими темпами зростання чистого прибутку порівняно з власним капіталом.

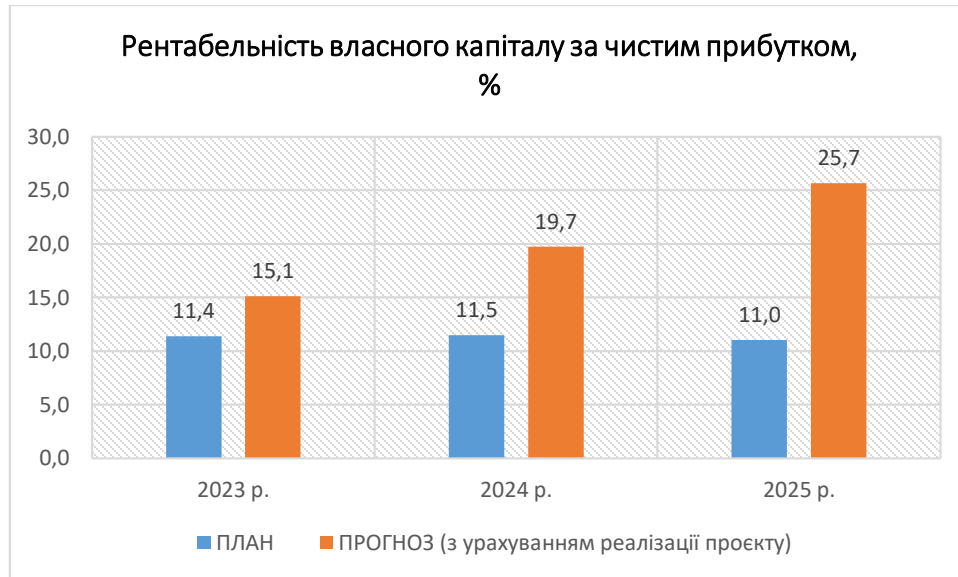

Рисунок 3.11 – Показники рентабельності власного капіталу ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2023 – 2025 рр. за умови реалізації розробленого проєкту

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Якщо характеризувати зміну показників рентабельності активів (рис. 3.12), то за умови реалізації розробленого проєкту вони є більш високими порівняно з плановим варіантом розвитку ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ». Так, якщо за умови реалізації проєкту відповідні показники становили у 2023 р. – 14%, у 2024 р. – 18,2%, у 2025 р. – 23,9%, то за планом вони є меншими, відповідно 10,5%, 10,5%, 10%.

Результати факторного аналізу рентабельності активів за умови реалізації проєкту порівняно з плановим варіантом (табл. 3.4) дозволяють зробити такі висновки:

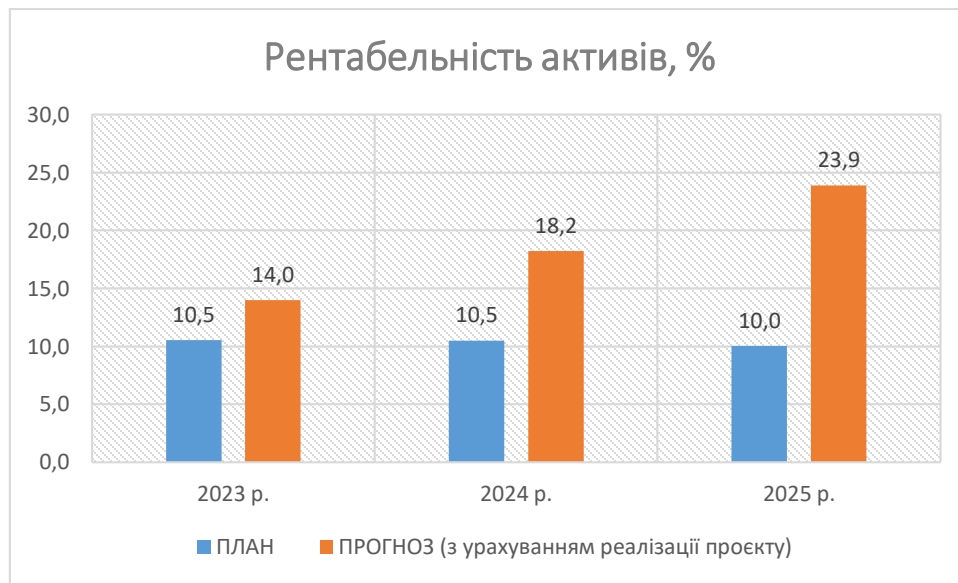

Рисунок 3.12 – Показники рентабельності активів за умови реалізації розробленого проєкту

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

– найбільш впливовим фактором змін прогностичних показників рентабельності активів порівняно з плановими є зміни рентабельності реалізації продукції. Так, відповідні зростання прогностичних показників порівняно з плановими зумовлені зростанням рентабельності реалізації складають у 2023 р. – 3,54%, у 2024 р. – 8,16%, у 2025 р. – 13,26%;

– щодо динаміки зниження платоспроможності, то така ситуація може бути іншою, так як зміни в оборотному капіталі не було розглянуто, а розраховано як активи за мінусом необоротних активів. Відповідно, вплив даного фактору на рентабельність активів є дещо не реалістичним;

– щодо змін в структурі капіталу, то також варто зазначити, що дані зміни суттєво не змінюють загальну картину щодо рівня фінансової незалежності досліджуваної компанії від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто фінансовий ризик у даному аспекті є цілком контрольованим.

Таблиця 3.4 – Показники факторного аналізу рентабельності активів ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Показники	2023 р.		2024 р.		2025 р.	
	план	прогноз	план	прогноз	план	прогноз
Вихідні дані:						
1. Чистий прибуток, тис.грн	273851	371028	273851	514374	297893	708860
2. Активи, тис.грн	2599553	2652574	2781119	2822538	2973683	2964805
3. Виручка від реалізації продукції, тис.грн	1836401	1861801	2022796	2077796	2274634	2329634
4. Оборотні активи, тис.грн	912497	925119	951994	977878	1069108	1094959
5. Позиковий капітал, тис.грн	195064	201449	230473	214415	274091	298734
Фактори впливу:						
6. Рентабельність реалізації продукції, %	14,91	19,93	13,54	24,76	13,10	30,43
7. Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів	2,01	2,01	2,12	2,12	2,13	2,13
8. Коефіцієнт платоспроможності	4,68	4,59	4,13	4,56	3,90	3,67
9. Коефіцієнт фінансової залежності	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09	0,10
Абсолютна зміна рентабельності активів за рахунок змін, %:						
10. Рентабельність реалізації продукції, %		3,54		8,16		13,26
11. Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів		0,00		0,00		0,00
12. Коефіцієнт платоспроможності		-0,26		1,87		-1,40
13. Коефіцієнт фінансової залежності		0,17		-1,66		2,04

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

Якщо робити прогнозну оцінку змін узагальнюючого індексу ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», то варто зазначити, що пропонується до реалізації проєкт дозволяє спрогнозувати лише зміни узагальнюючого індексу фінансово-економічного стану підприємства. Відповідно до використаного методичного підходу можемо оцінити зміни лише за рахунок змін коефіцієнту автономії та чистої рентабельності активів. Інші показники з точки зору відповідності еталонним значенням будуть зафіксовані на рівні останнього року

дослідження – 2021 р. Результати представлених розрахунків представлено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Прогнозні показники узагальнюючого рівня фінансово-економічного стану ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ»

Показники	2020 р.	Прогноз		
		2023 р.	2024 р.	2025 р.
1. Коефіцієнт автономії	1	1	1	1
2. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	1	Без змін		
3. Коефіцієнт поточної ліквідності	1			
4. Коефіцієнт проміжної ліквідності	1			
5. Рентабельність активів за чистим прибутком	1	1	1	1

Джерело: розраховано за даними управлінської звітності

У 2020 р. за системою визначених показників фінансово-економічний стан ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» був абсолютно нормальним, а значення аналітичних індикаторів відповідали еталонним. За умови реалізації розробленого проекту коефіцієнт автономії та рентабельність активів вдалося зберігти на високому рівні, незважаючи на складні умови життєдіяльності, а також той факт, що зазначені у роботі пропозиції були витратними і могли вплинути на значення індикаторів негативним чином. Тобто, враховуючи ті складні воєнні умови, в яких працює підприємство збереження такого рівня ефективності варто вважати вагомим результатом.

Таким чином, розроблений у роботі проект, який спрямований на підвищення ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» є таким, що забезпечує позитивну динаміку економічних показників, забезпечує порівняно більш високі темпи зростання результатів над витратами, що дозволяє говорити про те, що поставлену у КМР мету досягнуто.

ВИСНОВКИ

На основі узагальнення теоретико-методичних засад ефективності діяльності підприємства та їх впровадження у практику діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» можна зробити такі змістовні узагальнення.

1. На основі узагальнення наукових публікацій, у яких розглядаються різні змістовні інтерпретації поняття ефективності діяльності підприємства було прийнято наукову позицію відповідно до якої її можна визначити як здатність підприємства забезпечувати досягнення поставлених цілей з найменшими витратами.

2. У сучасній науковій літературі описано дуже велику кількість методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства. В їх основу закладено системи показників, які характеризують продуктивність, прибутковість, результативність діяльності підприємства. Досить широкого розповсюдження набули методичні підходи, в основу яких закладено метод узагальнення показників, що дозволяє органічно поєднувати різні характеристики ефективності діяльності підприємства.

3. ПАТ «НВЦ «БХФЗ» є одним із найбільш відомих виробників ліків в Україні, а також на просторі країн СНД. На даний момент географія експорту є дуже широкою, а продукція підприємства експортується до країн Європи, Австралії, В'єтнаму, Домініканської Республіки, Ізраїлю, Монголії, ін. На вітчизняному ринку лікарських засобів компанія займає 1,2%. Досліджуване підприємство виробляє більше ніж 100 найменувань лікарських засобів, частка яких у загальних обсягах продажу компанії становить 59,2%, дієтичні та харчові добавки (19,4%), препарати ветеринарної медицини (14,6%), засоби для дезінфекції (6,8%). Серед нових видів продукції компанії це дерматологічні засоби, особливістю яких є те, що вони виготовлені на основі сировини рослинного походження. А також антидіабетичні

засоби, які також виготовлені на основі рослинної сировини. Проте нові види продуктів ще не поступили у масове виробництво і знаходяться на стадії тестування. ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» характеризується як інноваційна компанія європейського рівня. Компанія має потужний науковий потенціал та досить розвинену високотехнологічну виробничу базу. Підприємство було першим, хто впровадив європейські та міжнародні стандарти у сфері якості (GMP, ISO 9001), дистрибуції (GDP), екологічного менеджменту (ISO 14001), енергоменеджменту (ISO 50001), охорони здоров'я та безпеки праці персоналу (OHSAS 18001), а також соціальної відповідальності (SA 8000). На основі використання методів стратегічного аналізу діяльності компанії було визначено, що незважаючи на те, що ринок лікарських засобів в Україні є невеликим порівняно із зарубіжними ринками та характеризується високим рівнем конкуренції, проте в цілому на зовнішнє бізнес-середовище можна характеризувати як таке, що відкриває можливості для подальшого розвитку компанії.

4. Оцінювання ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» було зроблено як в аспекті аналізу та оцінювання результатів діяльності, так і ефективності використання ресурсів та формування витрат. Протягом 2017 – 2020 рр. динаміка чистого доходу характеризується позитивними змінами. Темпи зростання перевищували 1,1, крім 2019 р., коли зростання було на рівні 6,2%. В середньому за досліджуваний період темпи зростання обсягів продажу продукції у вартісному вимірюванні становили 1,13. Протягом досліджуваного періоду темпи зростання чистого доходу перевищували темпи зростання собівартості реалізованої продукції. Проте, темпи зростання операційних доходів перевищували темпи зростання операційних витрат лише у 2019 – 2020 рр. Це позитивно відобразилося на динаміці прибутку від операційної діяльності, який у 2020 р. збільшився порівняно з попереднім роком на 67,83%. Щодо чистого прибутку, то найбільшим зростання його величини було у 2019 р. порівняно з 2018 р. (+123,77%). У 2020 р. порівняно з 2017 р. чистий прибуток ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» збільшився

більше ніж у 3 рази. Це відповідно відобразилося на показниках рентабельності. Так, якщо порівняти показники рентабельності продукції та продажу у 2020 р. порівняно з 2017 р., то спостерігається стійка зростаюча динаміка змін. Якщо у 2017 р. рентабельність продукції становила 9,4, а продажу – 8,4%, то у 2020 р. значення відповідних показників сягали 24,2% та 19,5%. Щодо показників рентабельності активів, операційного та власного капіталу, то також спостерігається стійка зростаюча динаміка. Так, якщо порівняти відповідні значення показників у 2020 р. та 2017 р., то рентабельність активів є більшою у 2,2 рази, рентабельність операційного капіталу – у 2,7 рази, рентабельність власного капіталу – у 2,2 рази.

Характеризуючи показники продуктивності та швидкості обороту, можна зробити такі узагальнення. Щодо продуктивності персоналу, то спостерігається стійка зростаюча динаміка. Так, у 2020 р. порівняно з 2017 р. продуктивність праці зросла у 1,39 рази. Щодо продуктивності функціонування активів, то у 2020 р. вона була більшою ніж у попередньому 2019 р., проте менше ніж у 2017 р. Проте, можемо говорити про несуттєві зміни показника. Продуктивність основних засобів та операційного капіталу мають стійку зростаючу тенденцію. Щодо швидкості обороту оборотних активів та їх складових, то спостерігається негативна тенденція і швидкість обороту уповільнюється. Характеризуючи значення коефіцієнту стійкості економічного зростання можемо говорити про позитивну динаміку. У 2020 р. порівняно з 2017 р. значення показника збільшилося вдвічі.

5. Використовуючи метод узагальнення показників було розраховано узагальнюючий індекс ефективності діяльності підприємства, який сформований виходячи з двох характеристик – зовнішньої (узагальнюючий індекс конкурентоспроможності) та внутрішньої (узагальнюючий індекс фінансово-економічного стану). Узагальнюючий індекс конкурентоспроможності було розраховано на основі офіційної інформації, яку опубліковано на сайті «Репутаційні активісти». Оцінку було зроблено для 2018 – 2020 рр., коли досліджуване підприємство було представлено у даних рейтингах. В якості еталонних значень

були прийняті найбільш високі оцінки, які отримали учасники даного рейтингу за певним параметром. На основі узагальнених результатів було визначено що узагальнюючий індекс конкурентоспроможності ПАТ «НВЦ «БХФЗ» має нестійку тенденцію змін. Так, у 2018 р. значення індексу було 0,81, у 2019 р. – 0,91, у 2020 р. – 0,71. Це дозволяє зробити висновок, що основні компанії конкуренти досліджуваного підприємства розвиваються порівняно більш високими темпами, що може негативно вплинути на подальші як ринкові позиції, так і фінансово-економічні результати. На противагу узагальнюючому індексу конкурентоспроможності, значення узагальнюючого індексу фінансово-економічного стану характеризуються стійкою зростаючою динамікою. Це може пояснюватися тим пролонгованим ефектом від попереднього розвитку компанії.

6. Враховуючи проблематику та специфіку розвитку ринку лікарських засобів в Україні, а також наявну ресурсну базу ПАТ «НВЦ «БХФЗ» було розроблено проєкт підвищення ефективності діяльності, який включає низку заходів, що спрямовані на підвищення обсягів виробництва та продажу продукції за рахунок розширення асортименту продукції, а також на зниження собівартості продукції. Щодо розширення асортименту, то мова йде про продукцію на основі бджолярської сировини. Відповідні розробки є у компанії, а запуск планувався у 2022 р. Проте, менеджмент компанії вирішив, що реалізація даного напрямку є не на часі, хоча зрозумілих аргументів не наводить. Виробництво продукції на основі бджолярської сировини відносяться до БАДів та є досить затребуваним продуктом українського споживача враховуючі національні культурні традиції.

Другим напрямком проєкту є впровадження системи віртуального енергетика, яка є інноваційним рішенням українського стартапу *a-Gnostics*, а успішний досвід реалізації такої системи має МХП. Впровадження такої системи дозволяє здійснити оптимізацію витрат компанії на закупівлю електроенергії. Питання зниження енергомісткості виробництва є досить актуальними для досліджуваного підприємства, так як відповідно до стандартів GMP виробничі

приміщення мають спеціальні системи вентиляції та кондиціонування. Тобто усі виробничі приміщення є оснащеними спеціальними системами обробки та фільтрації повітря класу С (клас ISO 7). У таких системах споживання електроенергії є майже у десять разів більше порівняно із звичайними системами кондиціонування. У калькуляції, витрати на електроенергію у таких системах становлять майже 65% загальних енергетичних витрат. Відповідно, можливі питання економії на енерговитратах є критично актуальними для ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ».

На даний момент, коли ситуація в країні є критичної з точки зору забезпечення електропостачання, дуже сильно актуалізувалася проблематика виникнення неполадок у роботі виробничого устаткування. Відтак, багато часу і коштів витрачається на усунення таких проблем та призводить до збоїв у роботі технологічних ліній та порушенні термінів випуску продукції. У такій ситуації досить корисною є розробка стартапу *a-Gnostics*, який пропонує послугу по виявленню несправностей та прогнозування відмов у роботі обладнання з використанням технологій штучного інтелекту.

Також розглянуто пропозицію щодо модернізації системи вентиляції та кондиціонування приміщень, в яких виготовляється стерильна продукція. Зараз зарубіжні компанії активно впроваджують бар'єрні системи *RABS (Reduced Access Barrier System, бар'єрна система з обмеженим доступом)*. При використанні системи *RABS* відпрацьоване повітря не викидається у виробниче приміщення, а рециркулює або виводиться через спеціальні канали. Використання такої системи порівняно з технологіями очистки та вентиляції повітря, які зараз експлуатуються на досліджуваному підприємстві, дозволить зменшити витрати на управління повітряними потоками на 35% та зменшити витрати електроенергії на експлуатацію таких установок.

Сумарна величина капіталовкладень на реалізацію даного проєкту становить 40400 тис.грн. В результаті реалізації проєкту обсяги виробництва та продажу

продукції за рахунок впровадження продуктів на основі бджолярства збільшаться порівняно з плановими показниками чистого доходу у 2023 р. на 1,4%; 2024 р. – на 2,7%; 2025 р. – на 2,4%. Щодо поточних витрат, то постійні витрати будуть меншими порівняно з плановими за рахунок економії енерговитрат. Це відповідно забезпечить зростання операційного та чистого прибутку за умови реалізації порівняно з плановими показниками у 2023 р. – у 1,11 рази, у 2024 р. – у 1,44 рази, у 2025 р. – у 1,95.

7. Прогнозні показники ефективності діяльності ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» за умови реалізації проєкту є такими. Так, рентабельність активів буде становити у 2023 р. – 14%, у 2024 р. – 18,2%, у 2025 р. – 23,9%, планові показники є меншими, відповідно 10,5%, 10,5%, 10%. Значення узагальнюючого індексу фінансово-економічного стану буде зберігатися на на максимальному рівні 1. Це свідчить про те, що за умови реалізації розробленого проєкту підприємство в змозі забезпечувати високий рівень ефективності діяльності навіть в складних умовах діяльності.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Белей О. І. Побудова моделі призми ефективності торговельного підприємства. *Торгівля, комерція, підприємництво: зб. наук. праць Львівської комерційної академії*. 2015. Вип. 14. – С. 16–20.
2. Березіна Л.М., Чіп Л.О. Економічна ефективність та чинники впливу на результат діяльності підприємства. *The 8th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (March 14-16, 2021)* MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 641.
3. Братанич М. В., Полозова Т. В. Визначення сутності економічної ефективності та класифікація її видів. *Економіка промисловості*. 2010. № 4. С. 153–155.
4. Буратчук Н. Збалансована система показників. *Економічний аналіз*. – 2013 р. Випуск 12. Частина 3. С. 62-66.
5. Буряченко О., Ткачук Л., Коваль Н. Конкурентоспроможність як визначальний показник ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. №32. С. 41-51.
6. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. К.: КНЕУ, 2004. 480 с.
7. Герасимyak Н.В., Ковальчук О.В., Даценко В.В. Методичний підхід до оцінювання ефективності маркетингового забезпечення діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2018. №19. С. 331-336.
8. Гетьман О. О. Економіка підприємства: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
9. Говорушко Т. А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : монографія. К.: Логос, 2013. 204 с.
10. Гончарук А. Г. Методологічні основи оцінки та управління

ефективністю підприємства. Одеса: «Астропринт», 2008. 288 с.

11. Давиденко Н. М. Оцінювання ефективності корпоративного управління акціонерними товариствами. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія: Економічна*. 2011. Вип. 35. С. 108–111.

12. Друкер П. Практика менеджмента. М.: «Вільямс», 2009. 400 с.

13. Економіка підприємства: магістерський курс: навчальний посібник / за ред. проф. А.І. Яковлєва, доц. Ларки Л.С. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 516 с.

14. Забезпечення конкурентних переваг у контексті формування ресурсного портфеля підприємства. *Молодий вчений (Економічні науки)*. 2016. № 12.1 (40). С. 1001–1005.
URL:<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12.1/236.pdf>.

15. Зайченко М.М. Управління ефективністю діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Головний редактор*. 214. С. 32-46.

16. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник / О.С. Іванілов. 2-ге вид. К.: Центр учбової літератури, 2015. 727 с.

17. Ілляшенко О. В. Механізми системи економічної безпеки підприємства: монографія. Х.: Мачулін, 2016. 504 с.

18. Камінська І. М., Ковальчук Н. В., Демидович А. С., Горчинська І. П. Теоретико-методичні підходи до аналізу ефективності діяльності підприємства. *Економічний форум*. 2021. Випуск 1(2), С. 79-87.

19. Кармазін В. А., Савицька О. М. Економічний аналіз: Практикум: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 255 с.

20. Коваленко М.В., Фоніна Я.В., Дейнеко К.А. Особливості управління ефективністю діяльності підприємств в умовах економіки України. *Економіка та підприємництво*. 2018. № 4. С. 120-126.

21. Ковальчук І. В. Економіка підприємства : Навч. посіб. К. : Знання, 2008. 697 с.

22. Костецький Я. Факторний аналіз рентабельності діяльності

сільськогосподарських підприємств. *Економічний аналіз*. 2012. Випуск 10. Частина 4. С. 34-39

23. Краснокутська Н.С., Кабанець І.А. Стратегічне управління: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Харків: НТУ «ХПІ», 2017. 460 с.

24. Кузьменко О.М. Ефективність діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. *Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку*. Зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. Конференції 29-30 березня 2021 р. Київ : КНЕУ, 2021. С. 24-26.

25. Кузьомко В.М., Онищенко І.В. Стратегія підвищення ефективності діяльності підприємства на різних стадіях життєвого циклу. *Економика и снабжение*. 2016. Випуск 5. С. 170-174.

26. Кукоба В. П. Організаційне проектування підприємств : монографія. К. : КНЕУ, 2009. 270 с.

27. Лазарева Н.О. Про розуміння управління ефективністю діяльності підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. 2015. № 2. С. 105-109.

28. Мельник О. В. Капіталізація підприємств: теорія та практика: монографія. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. 428 с.

29. Мочерний С. В. Політична економія: Нач: посіб. К.: Знання, 2002 . 437 с.

30. НВЦ «Борщагівський ХФЗ». Офіційний сайт. URL: <http://bcpp.com.ua/> (дата звернення: 12.11.2022).

31. Нили Э. Адамс К, Кеннерли М. Призма эффективности. Карта сбалансированных показателей для измерения успеха в бизнесе и управления им. М.: Баланс-Клуб, 2003. 400 с.

32. Нильс-Горан Ольве Оценка эффективности деятельности компании. Практическое руководство по использованию сбалансированной системы показателей. / Пер. с англ. М.: Издательский дом «Вильяме», 2004. 304 с.

33. Ніколаєнко В. П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №6. С. 180 – 191.
34. Олексюк О.І. Економіка результативності підприємства: монографія. К.: КНЕУ, 2008. 262 с.
35. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю торговельного підприємства. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна*. 2014. Вип. 45. С. 96–102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_45_22. (дата звернення: 25.08.2022).
36. Паянок Т.М., Савченко А.М., Морозюк А.М. Загальна оцінка фінансового стану підприємства: теоретичні та практичні підходи. *Економіка та держава*. 2020. №12. С. 88-94.
37. Питерс Т., Уотерман Р. В поисках эффективного управления (опыт лучших компаний). / Пер. с англ. Общ. ред. и вст. ст. Л. И. Евенко. М.: Прогресс, 1986. 424 с.
38. Прядко В.В. Економічна ефективність виробництва: Проблеми теорії та методології управління. К.: Наукова думка, 2003. 282 с.
39. Пузирьова П. В., Слюсар, А. К. Теоретико-методичні підходи до визначення поняття ефективності діяльності підприємств. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки*. 2021. С. 52-59.
40. Рац О. М. Інтегральна оцінка ефективності антикризового управління банком. *Проблеми економіки*. № 4. 2013. С. 361–367.
41. Рац О.М. Визначення сутності поняття «ефективність функціонування підприємства». *Економічний простір*. 2008. № 15. С. 275-285.
42. Репутаційні активісти. Офіційний сайт. URL: <https://repactiv.com.ua/> (дата звернення: 23.11.2022).
43. Романова Т. В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2015. №4. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976>.

44. Савицька О. М., Салабай В. О. Особливості методології оцінювання ефективності та результативності в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства. *Сучасні підходи до управління підприємством : зб. тез доп. X Всеукр. наук.-практ. конф., 11 квіт. 2019 р.* Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 152.

45. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 688 с.

46. Салига К.С. Ефективність господарської діяльності підприємства: Монографія. Запоріжжя: ЗЦНТІ, 2005. 180с.

47. Саричев Д.О. Управління ефективністю операційної діяльності підприємства. *Стратегія економічного розвитку України*. 2012. №30. С. 136-143.

48. Селезньова Г.О., Іпполітова І.Я. Оцінювання ефективності системи управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2020. № 38. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7711>.

49. Синк Д. Скотт Управление производительностью: планирование, измерение и оценка, контроль и повышение. М.: Прогресс, 1989. 528 с.

50. Ткачова О. Ефективність державного управління: поняття та підходи до оцінювання. *Вісник Національної академії державного управління*. 2015. С. 30–37.

51. Турило А. М. Фінансово-економічні аспекти оцінки результатів і ефективності діяльності підприємства. *Фінанси України*. 2008. № 8. С. 35-44.

52. Фармацевтика України 2021. Інфографічний довідник. URL: <https://www.darnitsa.ua/api/pharma-directory/pharmacevtyka-ukrainy-2021/%D1%84%D0%B0%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B5%D0%B2%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%202021%20ua.pdf>

53. Футало Т. В. Методичні аспекти аналізу соціально-економічної ефективності підприємств роздрібної торгівлі: монографія. *Економічні системи* – Т. 4; Львів: Ліга-Прес, 2013. 508 с.

54. Харічков С.К., Бендас С.В. Концептуальні засади управління ефективністю виробничої діяльності підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2016. № 4. С. 11-19.
55. Хмелевський О. Оцінювання якості прибутковості інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування. *Економіст*. 2008. №3. С. 50–53.
56. Цемашко Ю. С. Стратегічно-орієнтований підхід до формування економічних результатів підприємств за сучасних умов діяльності. *Інноваційна економіка: науково-виробничий журнал*. 2017. № 7–8 (70). С. 106-112.
57. Шірінян Л.В., Карпович М.В. Оцінювання ефективності операційної діяльності підприємства. *Editorial Board*. 2021. № 317. С. 123-128.
58. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №12. С. 174–177.
59. Ячменьова В. М. Ефективність управління діяльністю промислового підприємства та діагностика загроз: монографія. Сімферополь: ВД АРІАЛ, 2010. 472 с.
60. You Control. Офіційний сайт. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/23518596/ (дата звернення: 12.11.2022).

ДОДАТКИ

Додаток А

		Дата(рік, місяць, число)	КОДИ
			2018 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий центр "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод"	за ЄДРПОУ	23518596
Територія		за КОАТУУ	8038600000
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності		за КВЕД	21.20
Середня кількість працівників	895		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	вул. Миру, буд.17 м. Київ, 03134		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

**Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	422	588	0
первісна вартість	1001	1136	1513	0
накопичена амортизація	1002	714	925	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	880715	867441	0
первісна вартість	1011	1476585	1522495	0
знос	1012	595870	655054	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі	1030	0	0	0

інших підприємств				
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	6795	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	19782	0
Усього за розділом I	1095	881137	894606	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	287944	298817	0
Виробничі запаси	1101	162761	193518	0
Незавершене виробництво	1102	17714	17598	0
Готова продукція	1103	104521	83731	0
Товари	1104	2948	3970	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	204839	255653	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7715	10295	0
з бюджетом	1135	1736	3404	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	9276	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8978	135	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	10046	10281	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	5	0	0

Усього за розділом II	1195	521258	578585	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	1402395	1473191	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19035	19035	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	529598	529598	0
Додатковий капітал	1410	388	388	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	2159	2000	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	593235	648314	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Неконтрольована частка	1490	-12	22	0
Усього за розділом I	1495	1144403	1199357	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	50498	42900	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0

Усього за розділом II	1595	50498	42900	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	178923	191964	0
за розрахунками з бюджетом	1620	5193	10183	0
у тому числі з податку на прибуток	1621	3219	7379	0
за розрахунками зі страхування	1625	2001	1823	0
за розрахунками з оплати праці	1630	8587	9790	0
за одержаними авансами	1635	295	2194	0
за розрахунками з учасниками	1640	79	82	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	11820	14182	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	596	716	0
Усього за розділом III	1695	207494	230934	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1402395	1473191	0

Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий центр "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод"	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2018 01 01
			23518596
(найменування)			

**Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2017 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1234919	1081990
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	738883	625275
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	496036	456715
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	20473	30879
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(107554)	(93498)
Витрати на збут	2150	(227540)	(171761)
Інші операційні витрати	2180	(82207)	(78035)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)

Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	99208	144300
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2493	1545
Інші доходи	2240	149	670
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(5044)	(4518)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(5734)	(4955)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	91072	137042
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-17311	-26570
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	73761	110472
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	99033
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-175	2
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-175	99035
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	-17826
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-175	81209
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	73586	191681
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	73552	191637
неконтрольованій частці	2475	-34	-44
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	0	0

неконтрольованій частці	2485	0	0
-------------------------	------	---	---

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	0	0
Витрати на оплату праці	2505	0	0
Відрахування на соціальні заходи	2510	0	0
Амортизація	2515	0	0
Інші операційні витрати	2520	0	0
Разом	2550	0	0

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	10351	10351
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7.12	10.67
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»**
ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

За рік, що закінчився 31 грудня 2018 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий центр "Борщатівський хіміко-фармацевтичний завод"	за ЄДРПОУ	23518596
Територія	м.Київ, Святошинський р-н	за КОАТУУ	6038600000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів	за КВЕД	21.20
Середня кількість працівників: 917			
Адреса, телефон: 03134 м.Київ, вул. Миру, 17, 044 406-03-09			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	☐		
за міжнародними стандартами фінансової звітності	☒		

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.
Форма №1-к**

		Код за ДКУД		1801007
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	588	20 973	
первісна вартість	1001	1 513	22 388	
накопичена амортизація	1002	(925)	(1 415)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	
Основні засоби	1010	867 441	1 072 501	
первісна вартість	1011	1 522 495	1 826 968	
знос	1012	(655 054)	(754 487)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	6 795	-	
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	
Інші необоротні активи	1090	19 782	-	
Усього за розділом I	1095	894 606	1 093 474	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	298 817	355 887	
Виробничі запаси	1101	193 518	189 579	
Незавершене виробництво	1102	17 598	23 414	
Готова продукція	1103	83 731	136 202	
Товари	1104	3 970	6 692	
Векселі одержані	1120	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	255 653	293 318	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	10 295	7 191	
з бюджетом	1135	3 404	11 604	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	135	8 691	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	10 281	12 633	
Інші оборотні активи	1190	-	-	
Усього за розділом II	1195	578 585	689 324	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	1 473 191	1 782 798	

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»**
ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

За рік, що закінчився 31 грудня 2018 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Пасива	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19 035	19 035
Капітал у дооцінках	1405	529 598	606 141
Додатковий капітал	1410	2 388	2 404
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	2 000	2 016
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непохритий збиток)	1420	648 314	745 886
Інші резерви	1435	-	-
Неконтрольована частка	1490	22	304
Усього за розділом I	1495	1 199 357	1 373 770
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	42 900	58 630
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	8 546
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	42 900	67 176
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	12 588
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	191 964	267 916
розрахунками з бюджетом	1620	10 183	15 098
у тому числі з податку на прибуток	1621	7 379	11 376
розрахунками зі страхування	1625	1 823	1 692
розрахунками з оплати праці	1630	9 790	12 326
одержаними авансами	1635	2 194	4 762
розрахунками з учасниками	1640	82	140
із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	14 182	19 569
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	716	7 791
Усього за розділом III	1695	230 934	341 252
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс			1 782 708

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»**
ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

За рік, що закінчився 31 грудня 2018 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Підприємство

Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий
центр "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод"

Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2019
23518596

Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік
Форма №2-к
І. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801008

Стаття	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 396 996	1 234 919
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестрахування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(813 114)	(764 457)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:	2090	583 882	470 462
прибуток			
збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	30 045	20 473
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Дохід від використання коштів, викуплених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(144 940)	(107 554)
Витрати на збут	2150	(251 519)	(201 966)
Інші операційні витрати	2180	(67 440)	(82 207)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	150 028	99 208
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 963	2 493
Інші доходи	2240	353	149
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(1 893)	(5 044)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(5 030)	(5 734)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	145 421	91 072
збиток	2295	-	-

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»**
ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

За рік, що закінчився 31 грудня 2018 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(26 866)	(17 311)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	118 555	73 761
збиток	2355	-	-

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	93 345	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	17	(175)
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	93 362	(175)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(16 802)	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	76 560	(175)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	195 115	73 586
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	118 274	73 711
неконтрольованій частці	2475	281	50
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	194 833	73 552
неконтрольованій частці	2485	282	34

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	565 088	494 867
Витрати на оплату праці	2505	290 638	238 317
Відрахування на соціальні заходи	2510	57 669	45 054
Амортизація	2515	61 826	62 131
Інші операційні витрати	2520	254 829	230 278
Разом	2550	1 230 050	1 070 647

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	10 351	10 351
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	10 351	10 351
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	11,43000	7,12000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	11,43000	7,12000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН**

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий центр "Борщатівський хіміко-фармацевтичний завод"	Дата	КОДИ
			01.01.2020
		за ЄДРПОУ	23518596
		за КОАТУУ	8038600000
		за КОПФГ	230
Територія	м.Київ, Святошинський р-н	за КВЕД	21.20
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство		
Вид економічної діяльності	Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів		
Середня кількість працівників: 901			
Адреса, телефон: 03134 м.Київ, вул. Миру, 17, 044 205-41-10			
Одиниці виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.
Форма №1-к**

Актив	Код рядка	На початок попереднього звітного періоду (перераховано)	На початок звітного періоду (перераховано)	На кінець звітного періоду	Примітки
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	588	1 745	15 957	7
первісна вартість	1001	1 513	3 112	18 926	
накопичена амортизація	1002	(925)	(1 367)	(2 969)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	32 842	202 166	343 852	6, 7
Основні засоби	1010	834 599	889 563	865 902	6
первісна вартість	1011	1 489 653	1 644 030	1 695 749	
знос	1012	(655 054)	(754 467)	(829 847)	
Довгострокові фінансові інвестиції:					
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	-	
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	899	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	6 795	-	-	
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	-	
Інші необоротні активи	1090	19 782	-	-	
Усього за розділом I	1095	894 606	1 093 474	1 226 610	
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	298 817	355 887	363 053	8
Виробничі запаси	1101	193 518	189 579	186 094	
Незавершене виробництво	1102	17 598	23 414	17 504	
Готова продукція	1103	83 731	136 202	150 459	
Товари	1104	3 970	6 692	8 996	
Векселі одержані	1120	-	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	255 653	293 318	301 208	9
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	10 295	7 191	9 669	9
за виданими авансами					
з бюджетом	1135	3 404	11 604	9 235	10
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-	
з нарахований доходів	1140	-	-	213	9
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	135	8 691	436	9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	10 281	12 633	13 798	11
Інші оборотні активи	1190	-	-	63	
Усього за розділом II	1195	578 585	689 324	697 675	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	
Баланс	1300	1 473 191	1 782 798	1 924 285	

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН**

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Пасив	Код рядка	На початок попереднього звітного періоду (перераховано)	На початок звітного періоду (перераховано)	На кінець звітного періоду	Примітки
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	1400	19 036	19 036	19 036	12
Капітал у дооцінках	1405	529 922	607 544	607 544	13
Додатковий капітал	1410	2 613	2 629	2 218	
Емісійний дохід	1411	340	340	340	
Накопичені курсові різниці	1412	2 000	2 016	1 605	
Резервний капітал	1415	4 759	4 759	4 857	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	613 458	711 286	887 013	
Інші резерви	1435	-	-	-	
Неконтрольована частка	1490	22	304	83	
Усього за розділом I	1495	1 169 810	1 345 558	1 520 751	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	72 447	86 843	85 060	25
Довгострокові кредити банків	1510	-	-	-	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	8 546	-	14
Довгострокові забезпечення	1520	-	-	-	
Цільове фінансування	1525	-	-	-	
Усього за розділом II	1595	72 447	95 389	85 060	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	-	12 588	30 000	15
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	
товари, роботи, послуги	1615	165 754	230 809	173 697	14
розрахунками з бюджетом	1620	10 183	15 098	18 759	16
у тому числі з податку на прибуток	1621	7 379	11 376	11 235	
розрахунками зі страхування	1625	1 823	1 692	4 403	16
розрахунками з оплати праці	1630	9 790	12 326	17 968	
одержаними авансами	1635	2 194	4 762	2 800	14
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	82	140	173	
Поточні забезпечення	1660	14 182	19 569	24 474	17
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-	
Інші поточні зобов'язання	1690	26 926	44 867	46 200	14
Усього за розділом III	1695	230 934	341 851	318 474	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-	
Баланс	1900	1 473 191	1 782 397	1 924 285	

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД**

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Підприємство

Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий
центр "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод"

Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2020
23518596

**Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2019 рік
Форма №2-к

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)	Примітки
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 495 999	1 406 265	18
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(824 975)	(801 387)	19
Валовий:				
прибуток	2090	671 024	604 878	
збиток	2095	(-)	(-)	
Інші операційні доходи	2120	46 840	31 425	22
Адміністративні витрати	2130	(138 183)	(144 940)	20
Витрати на збут	2150	(268 698)	(279 596)	21
Інші операційні витрати	2180	(65 675)	(66 507)	23
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	245 308	145 260	
збиток	2195	-	-	
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	
Інші фінансові доходи	2220	2 443	1 963	24
Інші доходи	2240	67	107	
Фінансові витрати	2250	(5 013)	(1 893)	24
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)	
Інші витрати	2270	(21)	(15)	
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	242 784	145 422	
збиток	2295	-	-	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(44 167)	(25 532)	25
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350	198 617	119 890	
збиток	2355	-	-	

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»**
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)	Примітки
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	93 345	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-	
Накопичені курсові різниці	2410	(457)	17	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-	
Інший сукупний дохід	2445	-	-	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(457)	93 362	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	(16 802)	
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(457)	76 560	
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	198 160	196 450	
Чистий прибуток (збиток), що належить:				
власникам материнської компанії	2470	198 596	119 609	
неконтрольованій частці	2475	21	281	
Сукупний дохід, що належить:				
власникам материнської компанії	2480	198 185	196 168	
неконтрольованій частці	2485	(25)	282	

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)	Примітки
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	2500	594 217	561 200	
Витрати на оплату праці	2506	331 988	293 834	
Відрахування на соціальні заходи	2510	63 646	58 360	
Амортизація	2515	58 015	61 826	
Інші операційні витрати	2520	246 270	254 829	
Разом	2550	1 294 136	1 230 049	

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)	Примітки
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600	10 351	10 351	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	10 351	10 351	
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	19,19	11,56	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	19,19	11,56	
Повілені на одну просту акцію	2650	-	-	

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ
ЦЕНТР БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»
КОНСОЛІДОВАНИЙ БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)**

Станом на 31 грудня 2020 року

(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Підприємство: Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий центр
"Борщатівський хіміко-фармацевтичний завод"
Територія: м.Київ, Святошинський р-н
Організаційно-правова форма господарювання: Акціонерне товариство
Вид економічної діяльності: Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів
Середня кількість працівників: 888
Адреса, телефон: 03134 м.Київ, вул. Миру, 17, 044 205-41-10
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата	КОДИ
за ЄДРПОУ	01.01.2021
за КОАТУУ	23518596
за КОПФГ	8038600000
за КВЕД	230
	21.20

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.
Форма №1

Актив	Примітки	Код рядка	31.12.2020	31.12.2019
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	6	1000	9 046	15 957
первісна вартість		1001	19 593	18 926
накопичена амортизація		1002	(10 547)	(2 969)
Незавершені капітальні інвестиції	6, 7	1005	383 758	343 852
Основні засоби	7	1010	861 828	865 902
первісна вартість		1011	1 723 659	1 695 749
знос		1012	(861 831)	(829 847)
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		1030	-	-
інші фінансові інвестиції		1035	899	899
Довгострокова дебіторська заборгованість		1040	-	-
Відстрочені податкові активи		1045	-	-
Інші необоротні активи		1090	-	-
Усього за розділом I		1095	1 255 531	1 226 610
II. Оборотні активи				
Запаси	8	1100	468 929	363 053
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	9	1125	369 498	301 208
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами		1130	12 442	9 669
з бюджетом	10	1135	9 978	9 235
у тому числі з податку на прибуток		1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів		1140	77	213
Дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків		1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість		1155	1 689	436
Гроші та їх еквіваленти	11	1165	30 840	13 798
Витрати майбутніх періодів		1170	-	-
Інші оборотні активи		1190	65	63
Усього за розділом II		1195	893 518	697 675
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		1200	-	-
Баланс		1300	2 149 049	1 924 285

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ
ЦЕНТР БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»
КОНСОЛІДОВАНИЙ БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) (продовження)

Станом на 31 грудня 2020 року

(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Пасив	Примітки	Код рядка	31.12.2020	31.12.2019
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	12	1400	19 036	19 036
Капітал у дооцінках	13	1405	607 544	607 544
Додатковий капітал		1410	1 818	2 218
у тому числі емісійний дохід		1411	340	340
у тому числі накопичені курсові різниці		1412	1 205	1 605
Резервний капітал		1415	4 857	4 857
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		1420	1 224 608	887 013
Неконтрольована частка		1490	496	83
Усього за розділом I		1495	1 858 359	1 520 751
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	26	1500	83 099	85 060
Довгострокові забезпечення		1520	-	-
Усього за розділом II		1595	83 099	85 060
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	14	1600	-	30 000
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями		1610	-	-
товари, роботи, послуги	15	1615	108 949	173 697
розрахунками з бюджетом	16	1620	35 731	18 759
у тому числі з податку на прибуток	16	1621	30 471	11 235
розрахунками зі страхування	16	1625	5 366	4 403
розрахунками з оплати праці		1630	22 616	17 968
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами		1635	2 693	2 800
Поточна кредиторська за розрахунками з учасниками		1640	173	173
Поточні забезпечення	17	1660	27 083	24 474
Доходи майбутніх періодів		1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	18	1690	4 980	46 200
Усього за розділом III		1695	207 591	318 474
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та Групою вибуття		1700	-	-
Баланс		1900	2 149 049	1 924 285

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ
ЦЕНТР БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД»
КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Підприємство Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий
центр "Борщівський хіміко-фармацевтичний завод"
Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2021
23518596

Стаття	Примітки	Код рядка	2020	2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	19	2000	1 727 082	1 495 999
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	20	2050	(859 099)	(824 975)
Валовий:				
прибуток		2090	867 983	671 024
збиток		2095		
Інші операційні доходи	23	2120	32 040	46 840
Адміністративні витрати	21	2130	(134 722)	(138 183)
Витрати на збут	22	2150	(268 737)	(268 698)
Інші операційні витрати	24	2180	(81 097)	(65 675)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток		2190	415 467	245 308
збиток		2195		
Дохід від участі в капіталі		2200	-	-
Інші фінансові доходи	25	2220	-	2 443
Інші доходи		2240	208	67
Фінансові витрати	25	2250	(3 538)	(5 013)
Втрати від участі в капіталі		2255	-	
Інші витрати		2270	(16)	(21)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток		2290	412 121	242 784
збиток		2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	26	2300	(73 648)	(44 167)
Чистий фінансовий результат:				
прибуток		2350	338 473	198 617
збиток		2355		

		Дата	КОДИ
		01.10.2021	
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Науково-виробничий центр "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод"	за ЄДРПОУ	23518596
Територія	м.Київ, Святошинський р-н	за КОАТУУ	8038600000
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів	за КВЕД	21.20

Середня кількість працівників: 871

Адреса, телефон: 03134 Київ, вул. Миру, 17, (044) 205-03-09

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 30.09.2021 р.
Форма №1

Код за ДКУД			1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	9 046	5 708
первісна вартість	1001	19 593	21 590
накопичена амортизація	1002	(10 547)	(15 882)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	383 758	93 174
Основні засоби	1010	861 776	1 198 480
первісна вартість	1011	1 723 529	2 117 246
знос	1012	(861 753)	(918 766)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	1 870	1 870
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	1 256 450	1 299 232
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	464 866	560 392
Виробничі запаси	1101	244 051	301 615
Незавершене виробництво	1102	32 040	13 297

Готова продукція	1103	181 962	241 880
Товари	1104	6 813	3 600
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	372 890	354 571
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	12 225	15 487
з бюджетом	1135	9 259	9 143
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	77	195
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 556	1 214
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	30 486	30 474
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	30 486	30 471
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	65	96
Усього за розділом II	1195	891 424	971 572
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	2 147 874	2 270 804

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19 036	19 036
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	607 544	605 594
Додатковий капітал	1410	613	613
Емісійний дохід	1411	340	340
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	4 759	4 759
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 233 592	1 448 545
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	1 865 544	2 078 547
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	86 840	86 840
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0

Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	86 840	86 840
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	108 780	51 074
розрахунками з бюджетом	1620	35 731	14 922
у тому числі з податку на прибуток	1621	30 471	11 054
розрахунками зі страхування	1625	5 366	3 604
розрахунками з оплати праці	1630	22 474	13 224
одержаними авансами	1635	2 681	8 033
розрахунками з учасниками	1640	173	255
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	15 304	11 058
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	4 981	3 247
Усього за розділом III	1695	195 490	105 417
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	2 147 874	2 270 804

Керівник Пасічник М.Ф.

Головний бухгалтер Коваленко Г.Г.

Підприємство Публічне акціонерне товариство
"Науково-виробничий центр "Борщагівський
хіміко-фармацевтичний завод"

Дата	КОДИ
01.10.2021	
за ЄДРПОУ	23518596

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за дев'ять місяців 2021 року
Форма №2
І. Фінансові результати

		Код за ДКУД		1801003
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 308 336	1 148 023	
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	
Премії підписані, валова сума	2011	0	0	
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)	
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(661 457)	(591 198)	
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)	
Валовий:				
прибуток	2090	646 879	556 825	
збиток	2095	(0)	(0)	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0	
Інші операційні доходи	2120	13 499	27 289	
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0	
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0	
Адміністративні витрати	2130	(100 021)	(92 604)	
Витрати на збут	2150	(220 101)	(184 927)	
Інші операційні витрати	2180	(44 945)	(64 908)	
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0	
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0	
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	295 311	241 675	
збиток	2195	(0)	(0)	
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	
Інші фінансові доходи	2220	0	888	
Інші доходи	2240	19	168	
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	
Фінансові витрати	2250	(2)	(3 426)	
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)	
Інші витрати	2270	(2 246)	(16)	

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	293 082	239 289
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-54 148	-44 085
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	238 934	195 204
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	238 934	195 204

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	505 528	403 689
Витрати на оплату праці	2505	224 903	220 748
Відрахування на соціальні заходи	2510	53 277	44 902
Амортизація	2515	67 685	32 192
Інші операційні витрати	2520	175 132	155 090
Разом	2550	1 026 525	856 621

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	10 351	10 351
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	23 083,180370	18 858,467780
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник Пасічник М.Ф.

Головний бухгалтер Коваленко Г.Г.

Додаток Б

Таблиця Б.1 – Планові показники агрегованого балансу
ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ» у 2023 – 2025 рр.

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.
1. Основні засоби, тис.грн	966350	986112	1031276
2. Нематеріальні активи, тис.грн	8902	9164	9421
3. Необоротні активи, тис.грн	1687055	1829125	1904575
4. Оборотні активи, тис.грн	912497	951994	1069108
5. Активи, тис.грн	2599553	2781119	2973683
6. Власний капітал, тис.грн	2404489	2550646	2699592
7. Позиковий капітал, тис.грн	195064	230473	274091

Джерело: дані управлінської звітності

Перелік можливих спроб маніпуляцій з текстом

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		6
Інтервали		0
Мікропробіли		44
Білі знаки		0

Обсяг знайдених подібностей

Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25
Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

12033
Кількість слів

94367
Кількість символів

Подібності за списком джерел

Прокрутіть список та аналізуйте, особливо, фрагменти, які перевищують КП 2 (позначено жирним шрифтом). Скористайтеся посиланням "Позначити фрагмент" та перегляньте, чи є вони короткими фразами, розкиданими в документі (випадкові схожості), численними короткими фразами поруч з іншими (мозаїчний плагіат) або великими фрагментами без зазначення джерела (прямий плагіат).

10 найдовших фраз

Копію тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	http://dSPACE.hitei.kh.ua:8080/bitstream/123456789/85/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%20.pdf	56	0.47 %
2	https://topuch.ru/obrunuvannya-biznes-propoziciji-shodo-pidvishennya-efektivnos/index.html	24	0.20 %
3	http://dSPACE.hitei.kh.ua:8080/bitstream/123456789/85/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%20.pdf	19	0.16 %
4	https://topuch.ru/obrunuvannya-biznes-propoziciji-shodo-pidvishennya-efektivnos/index.html	19	0.16 %
5	http://dSPACE.hitei.kh.ua:8080/bitstream/123456789/85/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%20.pdf	13	0.11 %
6	https://topuch.ru/obrunuvannya-biznes-propoziciji-shodo-pidvishennya-efektivnos/index.html	13	0.11 %
7	https://topuch.ru/obrunuvannya-biznes-propoziciji-shodo-pidvishennya-efektivnos/index.html	12	0.10 %
8	http://dSPACE.hitei.kh.ua:8080/bitstream/123456789/85/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%20.pdf	10	0.08 %
9	http://eprints.zu.edu.ua/27830/1/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%93%D0%B0%D1%80%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf	9	0.07 %
10	https://revolution.allbest.ru/economy/00288642_0.html	8	0.07 %

з бази даних RefBooks (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з бази юридичних актів (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з Інтернету (2.68 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	http://dspace.hte.kh.ua:8080/bitstream/123456789/85/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%20.pdf	137 (11)	1.14 %
2	https://topuch.ru/obrunuvannya-biznes-propoziciyi-shodo-pidvishennya-efektivnos/index.html	73 (5)	0.61 %
3	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/72685/1/diss_Rieznik.pdf	41 (8)	0.34 %
4	http://law-review.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/%E2%84%962134-2020_%D0%BE%D1%81%D1%82_compressed.pdf	27 (5)	0.22 %
5	http://4ua.co.ua/economy/sb2bc69a4c43b88521306d26_1.html	23 (4)	0.19 %
6	http://eprints.zu.edu.ua/27830/1/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%93%D0%B0%D1%80%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf	9 (1)	0.07 %
7	https://revolution.allbest.ru/economy/00288642_0.html	8 (1)	0.07 %
8	http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31329.pdf	5 (1)	0.04 %

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА
Велікдуса Станіслава Васильовича**

**ОПП «Бізнес-економіка»
на 2021- 2023 рр.**

№	Вид науково-дослідної роботи	Термін виконання	Результат виконання
1	Участь в міжнародно науково-практичній конференції «Актуальні питання науки освіти та суспільства в умовах сучасних викликів» з тезами на тему «ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНІ КАТЕГОРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»	Грудень 2022 р.	Публікація тез в збірнику конференції

Дата

Підпис

УДК 330.131.5:658

Велікдус С. В.

здобувач вищої освіти магістерського рівня,

ОПП «Бізнес-економіка»,

КНЕУ ім. В. Гетьмана

ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНІ КАТЕГОРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Наукова проблематика визначення ефективності діяльності підприємства є однією з найбільш обговорюваних у академічному та бізнес-товаристві. Проте, у науковому дискурсі досі не існує консенсусу щодо змістовної інтерпретації поняття «ефективність діяльності підприємства». У словниковому розумінні ефективність визначається як відношення корисного ефекту (результату) до витрат на його одержання [1]. Науковці досить часто під ефективністю розуміють показник або систему показників загальна логіка яких визначається як співвідношення результатів та витрат на їх отримання [2-3]. Також досить розповсюдженою точкою зору є наукова позиція, відповідно до якої ефективність ототожнюється з результативністю діяльності підприємства. Так, М. Мескон, М. Альберт та ін. характеризують організаційну ефективність крізь призму якості управління, стилю керівництва, якості продукції (послуг), ін. [4]. Про те ефективність, також визначається як відносна величина, що характеризує властивість певного процесу забезпечувати результат з найменшими витратами.

У наукових дослідженнях Ю. Турчинової досить аргументовано наводиться наукова позиція, яка розмежує поняття ефективності та результативності. Розмежування даних понять науки здійснює в контексті категорії «економічний результат», під яким мається на увазі економічний наслідок цільової діяльності підприємства. Відповідно, ефективність характеризує якість способу досягнення результату (як наслідку цільової діяльності), що проявляється в економічності витрачання ресурсів, технологічності, рівні використання робочого часу та матеріальних ресурсів, продуктивності ресурсів, ін. [5].

9

**Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної
конференції «Актуальні питання науки, освіти та суспільства в
умовах сучасних викликів»**

Ще одним аспектом дослідження ефективності є успішність підприємства. Визначаючи економічний зміст успішності підприємства науковці розглядають її в аспекті ефективності та інтерпретують «як здатність забезпечувати досягнення поставлених цілей з мінімально можливими витратами ресурсів» [6]. Не претендуючи на вичерпаність досліджень успішності, вважаємо, що це поняття змістовно є більш широким порівняно з ефективністю. Проте поняття ефективності

розглядається в контексті змістовного взаємозв'язку з поняттями «результат» та «результативність».

Узагальнюючи наведені міркування щодо сутності ефективності діяльності підприємства вважаємо, що більш аргументованим та повним визначенням є таке, що пов'язує співвідношення результатів та витрат. Проте такий зв'язок не варто розглядати як суто математичний. Він є більш складним та розкривається в органічній єдності організаційної здатності забезпечувати як забезпечення цільової діяльності, так і способу її забезпечення на основі використання ресурсів підприємства.

Список літератури

1. Вікіпедія. Офіційний сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C> (дата звернення: 20.12.2022 р.).
2. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, практика, аналіз: монографія. Київ: КНЕУ, 2005. 292 с. 3. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 20. Частина 3. С. 174-177.
4. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. М.: 1992. 329 с. 5. Турчинова Ю. С. Оцінювання та забезпечення досягнення економічних результатів діяльності підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04. К. : КНЕУ, 2018. 20 с.
6. Гросул В. А. Ефективність як узагальнююча категорія успішності діяльності підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку торгівлі та послуг*. 2010. Вип. 1 (11). С. 160–167.